

Kemény Manó cégnél

kaphatók: használt hengerek, siksziták, tararók, triórok, felbontógépek, felvonók, valamint az összes malomfelszerelési cikkek, ú. m. hevederek, serlegek, fogaskerekek, sodronyszövelek, lámpabél, filc, csi, szitacső-nyag, lakkváston, szjak, szivacs, ragasztó stb. Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2536/1

Eladó malom 8-járatú búza, lakóházzal, barnaszén szivógáz-motórral Harsányban, 4 község egyedüli malma, készpénz negyvenkettőezer pengőért. Válaszbélyeg ellenében válaszolok. Érdeklődni: Bauernfeind Istvánnál, Tiszafüred. 5745

Figyelem! Gépvásárlók! Aki nyugodtan akar aludni, traktort, szivógáz-, benzín- és nyersolajmórt — 2 lóerőtől kezdve — Diamanthez jöjjön venni, mert egyévi jótállást vállal és részletfizetésre is ad. Budapest Váci-út 43. 2092

Kádártal Nagymalom családoktól készült, szivógáz- és szivógáz-motórral. Készpénz fizetés mellett szabadkézbe ad. Írásbeli ajánlatokat kérek. Válaszbélyeg ellenében válaszolok. Kádártal, Veszprém megye. 8399

Tizenhat kalapácsos Mediacó daráló Kühne gyártmányú, alig használt állapotban eladó. Czövek József, Gyöngyös, Weiner Malom. 5746

Köleshántoló gépet legújabb rendszert, kő, parafa és agyag nélkül, tiszta fából készítik. Rövid időn belül szállíthatók. Üzemben megtekinthető nálam. Az országban több üzemben. Válaszlapot kérek. Sütő István, Hajdúbozsorhely. 8438

Keresek 15-től 25-ig Diesel nyersolaj, fogász, faszén, barnaszén, stabil vagy húzatos motort, Högli, Csikéria, Bács megye. 8437

Malom eladó családi ok miatt. Özy, Gabriella Margareta, Ajnácskő, Gömör megye. 8452

Szivógáz-motórok 16 HP és 20 HP, teljesen új Fried-gyártmány, stabil és 20 HP használt stabil motor, valamint 2 db 800 mm-es olajmagporkológépek. Kum Lajos, vasáruháza, Miskolc. 8440

Fél nap alatt egyvágozó teljesítményű, általában üzemben levő, nagyon jó vámmalom eladó, szakembernek bérbeadó Borsod megyében. Cim: Bató István, Debrecen, Búndi-utca 12. 5762

Baranyában búzatermő vidéken eladó 4-járatú cseremalom 18 HP szivógáz-motórral, családok miatt, előnyös feltételekkel. Runyai, Siklósbodony, u. p. Baksa. 5766

Eladó 1350 mm-es esőplő jó karban, 1500 P és sikszita, 3-résztű 1200 pengő. Benedekék, Bántapolcsány. 5747

Keresek megvételre kisebb szimpla hengereket, egy db kétrésztű szabadonlengő sikszitát, két magánjáró felszerelést gőzgépre. Császár Aladár vámmalom, Berkeháza, u. p. Pártosfalva, Vas megye. 8435

Eladó modern malom 6-járatú vámm és kereskedelmi őrléssel, villany meghajtással. Ajánlatokat kérünk „Malom 5751” jellegre. 5751

Eladó 1 darab szivó-nyomó golyóscsapágyas, 20 cm széles, 50 cm átmérőjű ventilátor, 1 db 2 1/2 méteres új hasábszita. Aranovits-malom, Ujfehértó. 5772

4-járatú motorosmalom olcsón eladó, esetleg felszerelése külön. Válaszbélyeges levelekre válaszolok. Kovács Gyula, Tiszaladány. 5776

Két szakember keres 7-12-járatig jömeghajtású erővel rendelkező malmot bérbe. Részletes leírást kérünk „Két szakember 5775” jellegre. 5775

Kaposvár közvetlen határában, jó környékkel, hatjáratú, 80 HP fatüzelésű Dieselmotórral, szabadonlengő sikszitákkal berendezett, jömenetelű malmomat szép lakóházzal és gazdasági épülettel sűrűn bérbeadnám más üzleti elfoglaltságom miatt. Siklósi, Kaposvár. 8430

Szakember 10keeres társat keres kitűnő malomnak vételéhez. Cim válaszbélyeg ellenében a kiadóhivatalban. 5737

Használt de jó állapotban berendezést keresek. Műleírás és fizetési feltételek megjelölésével kér sűrűn ajánlatot: Első Dunapenteleli Gőzmalom, Lukácsy és Társa, Dunapentele. 5739

Eladó Garabonc községben (Zala m.) kövesút mellett 5-járatú vízturbínára és fatüzelésű szivógáz-motórra berendezett, újonnan szerelt jöförgalmú vámmalom 20.820 négyzetláb birtokkal, gyönyörű termő gyümölcsösökkel, lakóházzal, istállókkel, görével, sertésházzal. Csak személyesen tárgyalok, levelekre nem válaszolok. Sátorvi Károly főjegyző, Balatonmagyaród. 8436

Malomátalakításokat

és malomberendezéseket elvállal. Állandó nagy raktárkészletek. Nagy malomleszerelések folyamatban. Úgyint Concoridia Gőzmalom, Budapest; Transdanubia Egyesült Gőzmalomok, Nagykanizsa stb. stb. KENDOPF ANTAL gépészmérnök, malomipari szakértő malomberendezési vállalkozó, Budapest, XIII., Lehel-utca 84. Telefonszám: 298-036, 131-850 és 151-353.

Eladó 7-járatú, sikszitás, csuvarmentes, 50 lóerős szivógáz, fatüzelésű, kétféle forgalmú, hat község, köves út központján levő vámmalom őr lakással. Évi kereset 50.000 pengő. Minden nap üzemben. Csak 10keeres egységnekkel tárgyalok. Hornung Lajos, Henczida, Bihar megye. 5634

Eladó Hombár főbizományos, két és félvaagos, barnaszén-gáz, 160 HP motoros malma Hajdu megye legibb búzatermő vidékén, legmodernebb felszereléssel, nagy raktárhelyiségekkel és őr lakással, köves út mellett. Jellege: „Tiszavidék 5602” 5602

Gőzmalom 11-járatú, 150 mázas napi termeléssel készpénzért olcsón eladó. Sternfeld, Budapest, Hajós-utca 43. 5764

Eredeti Oroszlán-védjegyű szitaselyemek, drótszövevek, koptatószövevek legolcsóbban: Roseth Györgynél, Budapest (V., Katona-József-utca 27.) 2000/1

Sárospataki malomköveket Kardos Dániel malomkőfaragó-mester, Sárospatak (Kövi Sándor-utca 2.) 7625

25/100 25/80, 30/100, 30/80, 22/60, 22/80 kettős vasszekerényes hengerekkel használt és új állapotban szállíthatók. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2729/c

**TÖRÖTT GÉPRÉSZEK**

repedt, kimart kazánok elektromos hegesztése

Lakos és Székely gépgyár Budapest, VI., Béke-tér 3.

Új berendezések gyártása és hegesztő oktatóműhely

Nedvesítőkészülék

golyóscsapágyas, olcsón kapható. Kann és Heller Rt., Budapest, V., Vilmos császár-út 62. 2190/1

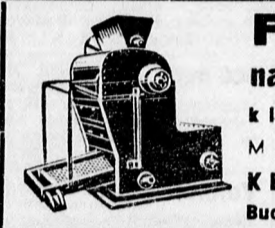
Megvesszük a feleslegessé vált malomgépeket, berendezéseket, gőzgépeket és mindenféle fajta gépet, árajánlattal. Ipartelep, Nagygyeresd. 5232

Eladó használt gépek: Hengerek

1 db Amme Giesecke 1200x250, 2 db Bühler 1000x250, 1 db dupla faszekerényes 650x220, 1 db dupla faszekerényes 550x220, 1 db 21-es számú, továbbá 1 db 9-résztű Gazdasági szabadonlengő sikszita, 1 db Seck mosógép. Kozma Sándor, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35.

Eladó 1 db R. Wolf, Magdeburg 50 lóerős, félstabil, alacsony- és magasnyomású kondenzátoros gőzgép, 10 légkönyomással. Üzemben megtekinthető. — Érdeklődni: Kozma Sándornál, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35. sz.

Eladó 17 HP új, 380 volt villanymotor, 2 db háromhengeres hengerek, — Veszek 2 db dupla sima hengereket. Balogh Malom, Domszóló, Heves megye. 5779

**FELEKI**

napraforgó hajtógép

kitűnően bevált

Megrendelhető:

KEMÉNY MANÓNÁL

Budapest, V., Akadémia-u. 21

Nincs többé szíjcsúszás!

Ha gyanta helyett pár csepp

„BERTOLIN”

tapadó szíjkenőcsöt használj. 1 kg pótol 3-4 kg gyantát. Használható mindentípusú szíjakhoz.

Ara 6.— pengő kg-ként.

Gyártja és forgalomba hozza

BERTA KÁROLY szíjkenőcskészítő

SZOLNOK, Attila-út 5. szám.

Már tizenöt éve gyárt

generátorokat, fa-, csutka- és barnaszén-tüzelésre, szivógáz-motórokhoz, Dieselmotórokhoz a 45 éve fennálló

Szilágyi és Diskant

modern gőzeke-, traktor- és autójavítóüzem

Miskolc

Elektromotorok dinamók, generátorok minden nagyságban és áramnemre jutányosan kaphatók, cserélhetők, javíthatók garancia mellett. Kékő István, Budapest (VI., Nagymező-utca 66.). 2011

22-es faszekerényes hengerek szállítható. Rácz Ármán és Társa, Budapest, VI., Ó-utca 7.

Eladó 16, 20, 25, 30, 40, 60, 80, 130 HP stabil szivógáz-motórok. Berger malomépítő, Győr, Szent István-út 33.

Eladó Ganz gyűrűs hengerek 11/a, 2/7-es, új lisztkeverőgép, golyóscsapágyas, szabadonlengő sikszita kétszaltályos 10 kerettel, hossza 170 cm, szélessége 120 cm, magassága 116 cm, ára 900 pengő. Berger malomépítő, Győr, Szent István-út 33. 8459

Eladó 6 HP Clayton gőzkomobil, 6 légkörös, hibátlan, benyomva, 12 HP motorhoz faszén, 16 HP motorhoz fagenerátor, 8-10 HP Első Magyar Gazdasági stabil motor, keveset használt faszengenerátorral. Berger malomépítő, Győr, Szent István-út 33. 8460

Eladó Hofherr Regina duplex- és derecszítógép, golyóscsapágyas. Berger malomépítő, Győr, Szent István-út 33. 8461

GARANCIA MELLETT VÁLLALOM bármilyen nagyságú Dieselmotorok főjavításait, új alkatrészek készítését, ezereket, hengerfűrészeket stb. Speciális fejek készítését, átalakított motorokhoz. Átalakított nyersolajmórtokat fa- vagy barnaszénfűtésre, teherautókat fa- vagy szén-gázüzemre. Javítunk törött főengelyeket gyári módszer szerint és repedt hengerfejeket acélbetéttel, nincs többé repedés. **KITŰNŐ ELISMERÉSEK!** **LENDVAY Speciális Dieselmotor- és gépjavitóműhely UJVIDÉK, Petőfi-út 85. szám. Telefon: 41-91**

Malomépítést és átszerelést legelőnyösebben vállal **Báling István** molnár-mester malomépítő vállalat, **Kiskőrös**

MÁVAG

barnaszén-generátor

üzembiztos, robbanásmentes.

Nagy megtakarítás a fa-, faszén-,

Diesel- és gőzüzemmel szemben.

Üzemben az ország minden részében.

MÁVAG

kőrforgó-, turbina- és dugattyús

szivattyúk, duplex gőzszivattyúk, víz-

és gőzarmatúrák, tolózárok, csapok.

Ismertetés, mérnöki látogatás díjtalan

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK

KERESKEDELMI KÉPVISELETE R. T.

Budapest, VIII., Múzeum-krt 18. Tel: 133-394

ALKATRÉSZEK SZIJTÁRCSÁK

Ford és Fordsonhoz

LEGOLCSÓBBAN

WITTENBERGERNÉL

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 66. SZÁM

TELEFONSZÁM: 115-459

Malomfelvonóhevederek

szállítóhevederek,

géphajtóköttelek,

végtelenül szövött

géphajtószíjak

pamutbóli és teveszörbóli

minden méretben és szélességben

HELLE ANTAL Cégtulajdonos: **SCHRENK MÁTYÁS**

hevederszövő-, kender- és sodronykötélgyár

Rákospalota, Bocskay-utca 124. sz.

EGYESÜLT MAGYAR MALOMIPARI R. T. BUDAPEST

Pesti Victoria Gőzmalom R.-T. f. a. Egyesült Nagyvárad László és Hunyady Malmok „Emilia telepe”

Kilenc malmának teljes berendezését kiárusítja. — Hengerek, köjártatok,

daratisztítógépek, siksziták, nyomó- és szivó-ömlőszűrők, exhaustorok, felvonók,

szállítócsigák, közlőművek, gépszíjak, kazánok, gőzgépek, szerszámok,

hengerrovátkoló-csiszológépek, műhely- és malmi szerszámok, egyenáramu

villamosberendezések stb. stb. kerülnek kiárusításra.

Keresse fel malmához legközelebb fekvő telepünket: Budapest,

Cegléd, Nagyvárad, Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas, Baja, Gyula

V., UJPESTI RAKPART 39. TELEFON: 292-275. Levélcím: Budapest, 62. postafiók 195. Sürgőnycim: Részvénymalom: Budapest

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

BELFÖLDI ELŐFIZETESI ÁRAK:
EGY ÉVRE 20.— P. FÉLÉVRE 10.— P. NEGYEDÉVRE 5.— P
KÜLFÖLDI ELŐFIZETESI ÁRAK:
EGY ÉVRE 20.— PENGŐ, FÉLÉVRE 10.— PENGŐ

Kisírdetések ára: a kisírdetési rovatban előfizetők részére egy szó egyszeri közlése 10 fillér, vastag betűkkel 20 fillér. A legkisebb hírdetés (10 szóig) egy pengő. A hírdetési díjak előre fizetendőek.

FŐSZERKESZTŐ:
DR. KARÁCSON JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-UTCA 14. SZ., FÖLDSZ. 2.
TELEFONSZÁM: 118-489
Magyar királyi postatakarékpénztári csekkiszámja száma: 11.456

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON
Aki a lapot az előfizetés lejártá előtt 8 nappal írásban nem mondja fel, annak megrendelése ugyanolyan időre meghosszabbítottan tekintetik, mint az előző megrendelése szolgált.

Nagyírdetések ára: egy hatodhasábos (35 mm széles) millimétersor egyszeri beiktatása 20 fillér. Szövegeoldalon (75 milliméter széles) 60 fillér. A hírdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget.

A kétszobás körúti lakástól - a szövetségi székházig

Írta: dr. KARÁCSON JENŐ

Nem tagdom, jóleső érzés visszagondolni az elmúlt tizenhat hónapra. Pontosan ennyi ideje annak, hogy 1940 augusztus 21-én megalakult a *Magyar Őskeresztény Malmok Szövetsége*. Sok munka, rengeteg gond, állandó tépelődés, miképpen lehetne a dolgokat jobban és jobban intézni, küzdelmek, harcok folytonosan és szünet nélkül. Ebben telt el a tizenhat hónap s mégis jól esik az eltelt időre gondolni, ha nézem az elért eredményeket, nézem azt a fejlődést, aminek eredménye az egységes, anyagilag megalapozott, erkölcsileg intakt *Szövetség*.

Nehéz volt az út, de felfelé vezetett s ezen az úton végig kísért bennünket a tisztességesen gondolkodó, a keresztény magyarság gondolatával átitatott molnárság szeretete és bizalma.

A tisztességes magyar molnárságnak ez a mindenkor megnyilvánuló bizalma erőt ad a vezetőségnek azokkal az állandóan kavargó támadásokkal szemben, amelyekről tudjuk, hogy mely forrásokból táplálkoznak és amelyekkel számoltunk akkor, amikor a magyar keresztény malomipar frontján teljesen szakítottunk a multtal, hadat üzentünk a zsidó nagytőkét szolgáló malomiparnak s ekként szembekerültünk a liberális gazdasági rendszer nem lebecsülendő hatalmával.

Senki sem vitathatja el tőlünk, hogy a széttagolt, egymással egyenetlenkedő érdekképviseleteket a villámháborúra emlékeztető gyorsasággal felszámoltuk s az egész érdekképviseleti életet egy tisztább, erkölcsösebb alapra fektettük. Ha kevés jutott is a nehéz helyzetben a magyar malomiparnak, teljes erejével törekedett a *Szövetség* arra, hogy ez a kevés tisztességesen kerüljön felosztásra! Nem történt az meg, ami a letűnt éra alatt (szomorúan sajnálatos dolog) megtörtént, hogy a keresztény malmok részére igénylet búza 70%-át a zsidó malmok kapták és ugyanakkor, amikor a keresztény malom a régi érdekképviseletétől néhány vagón búzát kapott csak, akkor a hasonló teljesítőképességű zsidó malom legtöbbször a tiszteresét kapta annak, ami a keresztény malomnak jutott.

A *Szövetség* megalakulása után, 1941 augusztus utolsó és szeptember első napjaiban, több minisztérium kiküldöttével a Kárpátalján jártam. Ezen az úton több malmot meglátogattunk, keresztényt, zsidót, vegyesen. A zsidó malmok gabonavásárlási engedéllyel nem rendelkeztek, s mégis majdnem mindegyik örült gabonát kereskedelmi áron. Amikor a kárpátaljai kormányzóság gazdasági osztályának vezetője kérdőre vonta őket, miképpen örülhet-

nek, noha nem vásárolhattak gabonát, mind egyik malom igazolta, hogy *óbuzát öröl*. Abból a búzából, amit a régi érdekképviselet utalt ki részére s amelyet olyan nagy mennyiségben kapott, hogy az új termés előtt azt felőrölni képes nem volt.

Nem véletlen, hogy ezekkel a régmúlt dolgokkal foglalkozom, amelyekre gondolni is csak undorral lehet. Nem véletlen azért, mert a mult letűnt lovagjai, akiknek egy része a jelek szerint jobban érezte magát ott, együtt a zsidó testvérekkel, mint a megújított, megtisztult, keresztény szellemben vezetett erkölcsi alapon működő *Szövetségünkben*, minduntalan mozgolódnak. Azoknak a többsége, akik a régi érdekképviseletekben tisztséget viseltek, mert nem volt más fórum, ahol a magyar malomipar érdekeit képviselték volna, teljes megértéssel, szívvel-lélekkel csatlakozott a *Magyar Őskeresztény Malmok Szövetségéhez*. Van azonban egy törpe kisebbsége a malomiparnak, amelyiknek nem tetszik az új szellem, nem tetszik a búzaelosztási baksis-rendszer felszámolása, s ez a törpe kisebbség névtelenül büjtogatva denúciál a *Szövetség* ellen. Mint minden kérdést, ezt is a legteljesebb őszinteséggel és nyíltsággal kívánom tárgyalni. A jól végzett, lelkiismeretes munka öntudata nemesek erőt ad a *Szövetségnek*, hanem fokozottabb munkára is serkenti. A harcokat nem szoktuk elkerülni. A becsületes célokért dolgozó vezetőség nem tántorodik el útvjáról. Nem néz se jobbra se balra, megy tovább is, egyenesen előre, úgy, ahogy azt az elmúlt tizenhat hónap alatt tette.

A munka továbbra is folyni fog nem lankadó szorgalommal és eréllyel. Folytatódni fog az új székházban, amely — a választmányi ülés egyik felszólalója szerint — fellegvára lesz a magyar keresztény malomipari gondolatnak.

Erről az új székházról még alig szöveltem a nyilvánosság előtt, noha a molnárság egyetemét felettébb érdeklí, mert évtizedes vágya, vagy inkább álma valósult meg. Sok mondanivalónk nincsen, mert dicsekedni nem akarunk vele. Megvettük, mert szükségét éreztük annak, hogy a legelső magyar iparág érdekképviseletének saját otthona legyen. Méltatlannak tartottuk, hogy a magyar gazdasági élet legelőkelőbb érdekképviselete, a *Magyar Őskeresztény Malmok Szövetsége* bérházban húzódjék meg s ne legyen egy ház a főváros sok százezer háza között, amelyet a vidékről felérkező keresztény molnárember magáénak mondhatson.

Amikor a székházvásárlás nagy fájába belevágtuk a fejszénket, nem reméltük, hogy ilyen könnyű dolgunk lesz. Áldozatot kértünk tagja-

ink nagy részétől, többéves tagsági díjakkal a befizetését s amikor az első felszólító levél után érkeztek a pénzküldemények, a levelek, amelyek szívből és őszintén kívánták a sikeres eredményt, készségesen felajánlották a segítségnyújtást, akkor láttuk, hogy érdemes volt küzdeni, érdemes volt dolgozni azért a magyar malomiparért, amelyikről mindig tudtuk, hogy tud keményen dolgozni, közérdekű munkát elvégezni és lelkesedni is, de most láttuk, hogy a legnagyobb áldozatok meghozatalára is képes, ha olyan vezetőség kéri annak meghozatalát, amelyik az önzetlent, becsületes és komoly munkájával érdemelte ki a keresztény malomipar egyetemes bizalmát.

Nem tagdom, jól esett olvasni annak a tisztelt malomtulajdonosnak a levelét, aki sohasem késlekedett a nyílt és férfias kritikát nyilvánítani, ha ennek szükségét látta s amikor a kért összeget átutalta ezt írta:

„Üdvözlöm ez alkalomból a tekintetes Vezetőséget, mely a szokásos mintától eltérőleg először nekem vesz házat és nem magának.”

Valamikor érdekes olvasmány lesz az a többszáz levél, ami akkor, amikor pénzt kérünk, a *Szövetség*hez érkezett s ami hű képét fogja adni annak a lendületnek, amellyel a malomipar ügye elindult a régi kényelmes tespedésből. Én ma is szívesen olvasom és ha kiragadok néhány szemelvényt, az bizonyára nem lesz érdektelen.

„Készséggel teszünk eleget a kérelemnek, mert a magyar molnárság egy rég áhított keresztény alapokra fektetett *Szövetség*.” „... álmanak megvalósulása felé menetel a teljesen keresztény alapokra fektetett *Szövetség*.” „... ha nehézségbe ütközne is, akkor is kötelességemnek tartom a *Szövetséget* minden erőmmel támogatni.” „Igen megtisztelve érzem magam, hogy a mélyen tisztelt *Szövetségünk* házvásárlásához hozzájárulhatok és ezzel is támogathatom a *Szövetség* további eredményes munkáját.” „Isten áldását kérjük a székház átvételére, a *Szövetség* minden munkatársára és rendületlenül bizva a szebb magyar jövőben, vagyunk...”

Egy egész lapszámot kellene megtölteni ezekkel a levelekkel, ha mindet közölni akarnám. Volt olyan malom is nem egy, amelyiktől nem kértünk áldozatot, mégis önként sietett azt felajánlani és befizetni.

Amikor nap-nap után tapasztalnom kell az áldozatkészség és bizalom megnyilvánulását, akkor hinnem kell a magyar keresztény malomipar szebb jövőjében s biztosan tudom azt, hogy jól dolgoztam, még akkor is, ha útvjárban

EMAG-rendszerű

„SZITTYA” tengericsírátlanító és darálóberendezés

a csírátlanítást és darálást teljesen új eljárás szerint végzi és a tengeriörlést leegyszerűsíti.

Gyártja: **VADÁSZTÖLTÉNY-, GYUTACS- és FÉMÁRUGYÁR Rt.**

(azelőtt ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR)
Budapest, VI., Váci-út 19. Telefon: 298-960.

Sürgőny cím: EMAG



állok a liberális nagytőkének és a kiveszében levő, de még itt-ott felbukkanó gyávaságában megalkuvó esákyás-szellemnek.

Hogy mit és hogyan dolgoztunk, azt le lehet mérni kézzelfoghatóan.

A cikk címében utaltam a kétszobás körüti lakásra és a szövetségi székházra. Ha nem emlékeznek az illetékesek, eszükbe juttatom, hogy három évvel ezelőtt egy óvadékesalóiroda kinézésű komfort nélküli két szoba-konyhás lakásban „székelt” a magyar malomipar legnagyobb taglétszámmal rendelkező szövetsége, legfőbb gondját képezvén a drukkolás minden hónap huszadikától harmincegyedikéig, hogy

vajjon összegyűl-e az unalommal befizetett, igen sokszor peres úton behajtott tagsági díjakból az az összeg, ami eljelen a lekbérre, vilanyszámlára és a három főből álló tisztviselőkar fizetésére mulhatatlanul szükséges volt.

Erre a kétszoba-konyhás lakásra emlékeztetnem kellett azokat a tehetetlen régi szövetségi vezetőségi tagokat, akik az új tisztultabb szellemmel, az új erkölcsi alapon dolgozó keresztény szövetséggel nem képesek megbékülni.

A Magyar Őskeresztény Malmok Szövetségének tizenhathónapos útját fel lehet és fel kell mérni: a kétszoba-konyhától — a szövetségi székházig!

Szövetségi tisztelgő látogatások

Az elmúlt napokban dr. vitéz Miskolczi Hugó szövetségi h. elnök és dr. Pajor Győző főügyész, országgyűlési képviselők tisztelgő látogatást tettek Varga József iparügyi miniszternél, Győrfly-Bengyel Sándor közellátási miniszternél, Kádas Károly iparügyi és Losonczy István közellátásiügyi államtitkárnál. Ezen látogatások során a Szövetség általános megbecsülésnek örvendő két vezetőségi

tagja tolmácsolta a magyar keresztény malomipar üdvözetét és köszönetét. Kifejezésre juttatta azt, hogy a kormányzatot a magyar keresztény malomipar minden kérdésben messzemenően támogatni kívánja.

A Szövetség vezetőségét mindenütt kitüntető módon fogadták, s az előkelő államférfiak közölték, hogy számitottak és számítanak a keresztény malomipar közérdekű munkásságára.

Bácskai malomipari gyűlés Zomborban

Impozáns gyűlést tartott a Magyar Őskeresztény Malmok Szövetsége f. hó 17-én Zomborban Bács-Bodrog vármegye malmi részére.

Az egész Bács-Bodrog vármegye malmairól beszélünk, mert ez alkalommal először történt, hogy délvidéki gyűlésen nemesak a visszacsatolt terület malmi vettek részt, hanem azok a malmok is, amelyek a trianoni szomorú 20 év alatt sem voltak az anyaországtól elszakítva. Több mint 100 malom képviseltette magát a gyűlésen, s ez a szám mindennél többet mond. Száz malom egy vármegyei gyűlésen még sohasem gyülekezett össze. Még akkor is az érdeklődés nagyarányú megnyilvánulásának kell tekinteni a malomtulajdonosok ilyen nagyszámban történt összeseregését, ha tudjuk azt, hogy az ország egyik legnagyobb vármegyéjéről van szó.

A gyűlést a Szövetség központi irodája hívta össze, s azon megjelentek a Szövetség képviselőiben dr. vitéz Miskolczi-Hugó országgyűlési képviselő, h. elnök, dr. Karácson Jenő ügyvezető-igazgató és Illés Sándor főtitkár.

Délelőtt 10 órakor nyitotta meg dr. vitéz Miskolczi Hugó elnök az ülést. Megnyitó beszédében szeretettel és örömmel üdvözölte az egész Bács-Bodrog vármegye malomiparát azaz a kívánsággal, hogy a 20 éven át egymástól elszakított malomipar a jövőben teljes egyetértésben és harmóniában munkálkodjék. Rámutatott arra, hogy Bács-Bodrog vármegye éppen napjainkban esatoltatott jogilag is vissza az anyaországhoz, a vármegye rövidesen képviseltetni fogja magát a magyar törvényhozásban, s ezáltal a 20 éven át ideiglenes elcsatolt terület végérvényesen beolvad az ország testébe. Rámutatott arra, hogy a magyar

malomipar nehéz órákat él, de nehéz órákat él az egész ország is és a keresztény szellemben vezetett magyar malomipar mindenkor kész sztozni az ország nehéz helyzetében és vállalni a ráeső feladat közérdekű teljesítését.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Tollér János madarasi malomtulajdonos, a Bács-Bodrog vármegyei malomszövetség elnöke szólalt fel. Mint mondotta, a legnagyobb örömmel jött ő is és az Északbácska területén lévő malomtulajdonosok erre a gyűlésre, amely hívta van külsőleg is kifejezésre juttatni azt, hogy a vármegye malomipara a jövőben is élénken részt óhajt venni az érdekképviseleti munkába teljes erejével és odaadással kész támogatni azt a vezetőséget, amely teljes megértéssel, odaadással és önzetlenül szolgálja az iparág érdekeit.

Feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a vármegye malmi minden szakmai kérdésben együtt dolgozzanak, együtt munkálkodjanak, megszűnjön a versengés és viszály, mely sem a közérdek, sem a malomipar érdekében nem kívánatos.

Hütter Fülöp kiskéri malomtulajdonos, a Szövetség délvidéki szakosztályának elnöke magyar és németnyelvű beszédben üdvözölte a Szövetség megjelent vezetőségét, üdvözölte az Észak Bács-Bodrog vármegyéből a gyűlésre érkezett malmokat, s kijelentette, hogy a 20 éven át elszakított délvidéki malomipar legteljesebb egyetértésben és együttműködésben kíván dolgozni a vármegye másik területén működő malmokkal.

Rámutatott arra, hogy a Magyar Őskeresztény Malmok Szövetsége a legnagyobb szeretettel karolta fel a délvidéki malomipar ügyes-

SZIVOGÁZMOTOROK
FA, FASZÉN
ÉS BARNASZÉN-
tüzelésre,
DIESELMOTOROK
ÁTALAKÍTÁSA
MOTOR ÉS GÉPGYÁR
MARTOS ÉS HERZ
Budapest, XIV., Erzsébet királyné utca 87.

bajos dolgait, odaadó és energikus munkával gondoskodott annak foglalkoztatásáról, tüzelőanyaggal való ellátásáról, s általában nem volt olyan kérdés, amelyben a Szövetség ne a leggyorsabban és a legeredményesebben nyújtott volna támogatást.

Szólni kíván arról, hogy ő és néhány karsársa a Szövetség meghívása folytán résztvettek a Magyar Őskeresztény Malmok Szövetségének december 9-i választmányi gyűlésén. Amit ezen az ülésen tapasztaltak, azt ő, aki több évtizede jár malomipari gyűlésekre, soha nem tapasztalta s arról külön kell beszélnie. Az a teljes egyetértés, a komoly és méltóságteljes tárgyalás, ami ezen a gyűlésen megnyilvánult, azt bizonyítja, hogy a magyar malomipar vezetése olyan kezébe került, amelyekre minden molnár nyugodtan rábízhatja a maga sorsát és ezen a választmányi gyűlésen lett világossá előtte, hogy az ilyen vezetőség mellett lehetett csak megoldani azt a nagy feladatot, amit a magyar molnárság évtizedeken át nem tudott elérni, hogy a magyar malomipar saját ótinához jusson és saját székházát szerezzen magának.

A délvidéki malomipar mindenkor, nemzeti-ségi különbség nélkül a legmesszebbmenően kívánja támogatni a Szövetségnek azt a jelenlegi vezetőségét, amelynek működése feltétlen biztosítékul szolgál arra, hogy a magyar malomipar teljes erejével munkálkodni kíván a keresztény, boldogabb új Európa megteremtésében.

Az üdvözlőbeszéd után dr. Karácson Jenő ügyvezető-igazgató foglalta össze rövid ímerítésben a délvidéki malomipar helyzetét, s ebből az ismertetésből vonta le a következtetéseket arra, hogy mik azok a teendők, amelyek mellett biztosítani lehet az ezen a területen működő és igen nagy mértékben túlméretezett malomipar foglalkoztatását és boldogulását.

Részletesen tárgyalta dr. Karácson Jenő előadásában a közgyűlés azokat az aktuális kérdéseket is, amelyek a folyamatban lévő német és olaszországi lisztkivitellel kapcsolatban felmerültek.

Illés Sándor főtitkár a szakmai kérdések előadója volt a gyűlésen, s amíg a gyűlés ezeket a kérdéseket tárgyalta, dr. vitéz Miskolczi Hugó elnök és dr. Karácson Jenő ügyvezető-igazgató tisztelgő látogatást tettek a Szövetség nevében a vármegye főispánjánál és a pénzügyigazgatóságon.

A szakmai kérdések körül igen részletes és komoly vita alakult ki, amelyben a gyűlés számos résztvevője felszólalt, s ezeket a felszólalásokat mindvégig a legnagyobb érdeklődés kísérte.

A szakmai kérdések tárgyalása után a közgyűlés egyhangú határozattal kimondta, hogy a Bács-Bodrog vármegyei malmok a jövőben a vámörítés terén egységes tájékoztatót léptetnek életbe, s ennek alapján fogják a vámörölteteket kiszolgálni.

Dr. vitéz Miskolczi Hugó elnök zárószavai után két órakor ért véget a gyűlés, utána együttes ebéd volt a Vadászúrt szálló éttermében, ahol bajtársias hangulatban és egyetértésben a délutáni órákig maradtak együtt a gyűlés résztvevői.

„NOVOREX” bőrszíj
a tökéletes hajlékszíj
nagy szakító szilárdságú, majdnem nyúlásmentes, hajlékony, víz- és hőálló, olcsó, minden megbízhatáshoz alkalmas.
Egyéb gépszíjak. — Varró- és kötőszíjak.
„KRAUSZÓL” folyékony szifonócs, csúszás ellen.
KRAUSZ JÓZSEF FIA, BŐR- ÉS GÉPSZIGYÁR
MARCALI, (Somogy megye). — Alapítva 1850

MALOMIPARI JOGI UTMUTATÓ
Az ipartörvények malomipari vonatkozásai.
Szociális törvények.
A malmok pénzügyi ellenőrzése.
Adóügyek.
Gabonaértékesítés.
Orteményárak.
Olajmalmokra vonatkozó jogszabályok és egyéb malomipari kérdések gyűjteménye, magyarázatokkal.
Kapható a
Magyar Molnárak Lapja kiadóhivatalában
Ára: füzve 2.50 pengő, vászonkötésben 3.50 pengő

KELLEMES KARÁCSONYI
ÜNNEPEKET ÉS
BOLDOG ÚJÉVET KÍVÁN
IGEN TISZTELT VEVŐINEK
KURUCZ TESTVÉREK
GÉPIPARI VÁLLALATA
BUDAPEST, XIII., ANGYALFÖLDI-U. 6

I-A NATRON LISZTSÁKOK
VIRAVA J., BUDAPEST
V., Váci-út 46/b. Telefon: 29-02-42
Kérjen ajánlatot!

Igen tisztelt vevőinknek

kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog újévet kívánunk.

KARTAL TESTVÉREK

Budapest, V., Alkotmány-utca 27.

Az első magyar hengermalom és a hengerszék

Már számtalanszor megírták és a molnárság is léggé ismeri az első magyar hengermalom és egyben az első életképes magyar gőzmalom alapításának történetét. Minden molnár tudja, hogy a magyar malomipar története a legnagyobb magyar, gróf Széchenyi István alapításával, a Pesti József Hengermalom létesítésével kezdődött. Hangsúlyozni kívánom, hogy a magyar malomiparról, nem pedig a molnáriparról van szó. A kettő között látványosan nagy különbség, de annál inkább van a gyakorlatban. Malomipar kifejezés alatt ugyanis én mindig nagyipart, gyárszerű ipart értek, míg a molnáripar szerintem a kéziiparként üzött, nemes, ősrégi molnár-mesterség kifejezője. Felfogásomat igazolja az is, hogy sohasem malommesterségről, hanem molnár-mesterségről beszélünk és a mestervizsgázott molnár sem malommester, hanem molnár-mester.

Annak idején, 1841-ben, 100 esztendő előtt bizony merész dolog volt gőzmeghajtású hengermalom alapítása. Nemcsak azért, mert az ország határain belül még semmiféle tapasztalat sem állott az alapítók rendelkezésére az üzleti kilitásokra vonatkozólag, hanem azért is, mert ebben az időben a mai értelemben vett nagybani lisztüzlet még ismeretlen fogalom volt. A már akkor is jó hírű magyar búza csaknem kizárólag szemes alakban hagyta el az országot.

Ami pedig a hengerekkel való őrlést illeti, a vállalkozást még szakkörökben is meg lehetett kétkedéssel fogadták. Hogy a magyar intelligencia hogyan vélekedett a dologról, élénken illusztrálja a Kolozsvárt, Szilágyi Ferenc szerkesztésében megjelent „Mull és Jelen” hetenként kétszer megjelenő hirlap 1841. október 15-i számában közzétett alábbi tudósítás: „Pesti Hengermalom. E napokban az itteni hengermalom, mely 6 es. kir. főhercegségének országunk nádorának kegyelmes helybenhagyásánál fogva József nevet visel, működésbe tételett. E nagyszerű műnek szemléletét lehetetlen különös éledeknek nem tartanunk. Midőn a nemzeti iparnak ezen új ágára olvasóinkat figyelmeztetnők, el nem mulaszthatjuk színtele őhajításunkat kijelenteni, bár a közrészvét a buzgó vállalkozók e részbeni várákosát méltán remélt sikerrel koronázná! — Ezen hengermalom gőzerő által hajtatik. A gőzerőmű 30 lóerőre van számítva, de most még csak mintegy kétharmadrész erővel dolgozik (melyhez 24 óra alatt négyezer akó vizet emészt fel) mégis óránként 10 s így 24 órán át 240 mérő lisztet készít. Itt az őrlés nem kövek, hanem hengerek által történik; és ez a lényeges különbség ez az országban más malmok közt. Ahol kövek által történik az őrlés, ott a lisztet megégethetik; de a hengermalomban ez egyáltalában nem történhetik; mert itt az őrlés nem zúzás által történik (mint egy valaki mondotta, ki azonban ily malmot életében bizonyosan soha sem látott, máskülönben lehetetlen volt volna ilyesmit állítania), hanem történik szedelés által; a gabona többrendbeli stádiumokon megy keresztül s az ember látja, miként szedeltetik mindig apróbbra, míg végre a legszebb darává, darából pedig szebb liszté válnék, mint aminőt ekkor császár-liszt név alatt ismerünk. Innen t. i., hogy az őrlés nem zúzás, hanem szedelés által történik, természetesen következik, hogy a liszt égetté nem válhatik, mert az őrlésnek minden stádiumain keresztül meg sem melegszik, sőt mindenkor hideg s egyenlő légmérsékletű marad, amint ezt magunk is vizsgálók s tapasztaltuk. Különösen említést érdemel még az is, hogy e szerint az őrlés tökéletesen szárazon történik; minélfogva oly jó minőségű liszt állítatik elő, mely, bőfizetését, finomságát és hosszabb ideig tarthatóságát tekintve, minden ekkor használt lisztnekénél különb. Tapasztalások után mondhatni, hogy az őfféle liszt, kellőképp begöngyölve és száraz helyen tartva, romlás nélkül évekig elállhat, s e tulajdonságánál fogva ama megbecsülhetetlen haszon háramlik az egész közönségre, hogy magát kiki, még akkor, midőn az utak jők, egész télre a szükséges liszttel elláthatja; — továbbá ezen találmány által az eddigi gabonakereskedésen felül nem csak a külföldi kereskedésnek egy új forrás nyíltathatik, természetünk nélkülözhető részének kivihetésén könnyítve; de egyszersmind a két fővárosban s környékén gyakran előfordulni szokott liszthiánynak is eleje

vétetik. Mi végből magán a hengermalmi épületen kívül Budapesten több bolt fog nyitattni, melyekben az itten használtatni szokott mindennemű liszt szobott áron lesz kapható. Hogy pedig ezen tökéletesen száraz lisztnek bőfizetése annál biztosabban elérhető, az ezeli bánásmódról, mely az eddig gyakorlottól valamiben különbözik, minden vevő kezéhez nyomtatott utasítás fog szolgáltatni. A vállalat sikere a közönség részvételétől függ. A közönség részvete az oicsóság, ez pedig a részvetet föltetelezi; s mi reméljük, hogy a tapasztalás érdekeink józan felfogásáról e dologban is tanúságot teend; tegyen is, buzgóan őhajítjuk; mert valóban csak felületességgel számvetéssel is végtelennek bizonyodik a nyereség, mely hazánkra várakozik, ha ilyenmő malmok segédelmével gabonakereskedésünk lisztkereskedésre változhatnék.”

A tudósítás mutatja, hogy a közönség még nemigen hitte el a hengerőrlés lényegét, a szedelést. Annál inkább fején találta a szöveget a befejező mondat. Hogy gabonakereskedésünk lisztkereskedésre változhatnék át, a mai malomiparnak is állandó törekvése és az ország közgazdaságának végtelen haszna volna.

Gróf Széchenyi István alapítása nem volt hazánkban az első gőzzel hajtott malom, mert az első gőzmalmot 1839-ben Sopronban építették. Ez azonban nem volt életképes. Mint harmadik hazai gőzmalom később a debreceni Istvánmalom következett. Az első erdélyi gőzmalmot 1853-ban Sigmund Elek építette Kolozsvárott.

Természetesen a Pesti József Hengermalom alapítása idején a hengerszék már nem volt ismeretlen fogalom. A külföldön már régebben el volt terjedve. Amint hogy a daraőrlést is mindenütt, így hazánkban is, már a század elején általánosan folytatták, jól tudván tapasztalatból azt is, hogy a búzából úgy nyernek sok darát, ha azt fokozatosan törlik. A daraőrlés azonban csak akkor kezdett valóban népszerűvé válni, amikor Paur Ignác 1810-ben feltalálta az első tökéletesebb daratisztítógépet.

A hengerrel őrlés eredete visszanyulik a XVI. századba. Bizonyára ez is alá volt vetve a fokozatos fejlődés törvényeinek. Így az olasz Ramelli 1588-ban kiadott könyvében már egy malmot ír le, amely rovátkolt hengert használ. Az általa leírt malom hordozható malom és így mindenhol és mindenkor azonnal használatba vehető, mert kiszolgálásához egyetlen ember elegendő. A Ramelli által leírt hengernek enyhén kupos alakja volt.

Angolországban már 1710 és 1720 között használtak a házilag őrlött búzához és a takarmánydara készítéséhez kb. 50 cm hosszú és 10 cm átmérőjű vashengereket. Baslow helységben Watson L. 1774-ben szabadalmaztatta köhengerekkel dolgozó hengerszékét. 1779-ben pedig Gavlinson G. nyert szabadalmat őrlési rendszerére, aminek az volt a lényege, hogy a búzát előbb vashengerekkel előtörtette, azután szitára vezette s innen került a kiőrlőköre.

Az 1820-as évek körül különféle hengerek és hengerszék szerkesztésével Helfenberger Rorschach-

ban, Bollinger Bécsben, valamint a párisi Collier és a varsói Miller udvari tanácsos, — aki később Frauenfeldbe, Svájcba költözött át — foglalkoztak, kevés sikerrel. Csak 1834-ben sikerült Sulzberger zürichi mérnöknek megoldani az őrlőhenger problémáját, még pedig az akkori fogalmak szerint tökéletesen.

Sulzberger hengerszékének alapelve három, egymás felett elhelyezett hengerpáron nyugszik. Ezek közül a két felső sima, a legalsó rovátkolva volt. A legalsó hengerpár alá alkalmazott és finom bevágásokkal ellátott vasnyereg bontotta fel az összesajtolt örleményt. A legfelső és legalsó hengerpárt fogaskerék útján hajtotta meg a középű.

Az 1852. évben Buchholz G. A. ipswichi (Anglia) főmolnár jött ki egy olyan hengerszékkel, amely már daranyerésre volt alkalmas. A darát a hengerszék alá szerelt kőjárat őrlötte ki. Ugyancsak ő szerzett 1867-ben szabadalmat egy szitákkal összekötött hengerelrendezésre is.

Azonban az első acélhengereket a Pesti József Hengermalomban alkalmazták legelőször. Ezek a hengerek reszelőszerűen voltak megvágva és Sulzberger rendszéri hengerszékeken alkalmazva.

A svájci származású Ganz Abraham — a Ganzgyár megalapítója — 1850 körül a keményöntésű acélhengerek problémájának megoldásával foglalkozott. Mivel azonban ez az öntvény túlkemény volt ahhoz, hogy felületét állandóan a megfelelő érdességi fokot tarthassák, Ganz rovátkákkal együtt öntötte meg a hengereket s ezzel megvetette alapját a korszerű hengernek. Bár ez a megoldás nem volt ideálisnak mondható, de a fejlődés most már nagy lépéssel haladt előre. Egyre-másra alapították a következő évtizedekben a nagy malmokat, amelyek mind Ganz-féle hengerszékkel dolgoztak és meghódították a világot a magyar liszt számára. Így tulajdonképpen mégis csak a magyar ipar és a magyar malomipar volt az, amely a molnár-mesterséget és a malomipart addig nem ismert magas fokra fejlesztette és az egész világon elismerésre, megbecsülésre és utánzásra talált.

Az 1873. évi bécsi világkiállításon ismét egy svájci, Wegmann Frigyes tünt fel újrendszerű hengerszékével. A hengerszéken két, egymás mellé állított porcellánhengerpár dolgozott. Mindegyik hengerpárnál az egyik henger mozgatható volt és súlynyomással volt szabályozható. Ez a szék, illetve a porcellánhengerek a töretet és a darákat nem zúzták, mint a kövek, hanem összelapították, úgy, hogy a korpa csaknem sértetlenül maradt. Az eredmény az volt, hogy még a kiállítás tartama alatt 300 hengerszékre kapott a feltaláló megrendelést. A megrendelők között számos magyar nagymalom is volt. Wegmann 1874-től 1878-ig együtt dolgozott a Ganz és Társa céggel; majd útjaik különváltak.

A Ganz és Társa cég vezetőjének, Mechwart Andrásnak végül is sikerült a keményöntésű hengereket megválni s így a rovátkolás kérdését is megoldani. Ezzel azután a hengerrel őrlés problémája általánosságban teljes megoldást nyert. A kéregöntésű hengerek feltalálása már csak egy magasabb fejlődési fokot jelentett.

Molnár-mester.

RÁCZ ÁRMIN ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Ó-utca 7. Telefonszám: 118-698 és 125-011

Szolid vezetés alatt álló speciális SZAKÜZLET A MALOMIPAR RÉSZÉRE

Szállítjuk: az összes malomipari gépeket, új és használt állapotban.

„Rábé” tányéros defasörök.

Műszaki cikkek. — Csereüzleteket kötünk. — Malmi szerelvények.

Kérjen ajánlatot!



WOLFENER GÉPSZÍJ VILÁGHÍRŰ

**Különleges célokra: „COSMOS” vagy „AERO” minőség
Budapest, IV., Károly király-út 26.**

A daratiszítók leszerelését a kiórlési rendelet kijátszásának tekintik

A 182.000/1941. XI. b. számú pénzügyminiszteri körrendelet (M. M. L. 1941 november 8-i 45. számában) tudvalevőleg lényegesen enyhítette azoknak a jobbadán kismalmoknak helyzetét, amelyek részben műőrlésre nem alkalmas berendezésük, részint külső körülmények következtében (keverékes gabona stb.), de nem ritkán személyes okokból képtelenek a esereőrlés folytatására és az ezzel együttjáróan kötelező könyvek vezetésére. Az enyhítés főképpen a vámsere alóli felmentésben és a tételes vámorlési engedélyezésében nyilvánult. Egyéb kategóriák mellett ez a kedvezmény általában kiterjedt mindazokra a malmokra, amelyek daratiszítói nem rendelkeznek s így a hivatalos jellegmintáknak megfelelő őrleményeket nem is tudnak előállítani.

Mindenki azt hitte — mi magunk is —, hogy ezzel az intézkedéssel minden rendbeli malom nyugodt munkálkodásának lehetősége meglett teremtve. Kiszült azonban, hogy tévedtünk e tekintetben. A rendelet nem mindenkit elégtett ki, hanem — ellenkezőleg — számos olyan malom van, amelyik a rendelet rendelkezéseit a saját érdekeibe ütközőnek tekinti és a saját szempontjából magára nézve végzetesnek tartja. Az ilyen malmoknak hozzánk írt valamennyi levele azt panaszolja fel, hogy *csupa olyan malommal van körülveve*, amelyik egy vagy más jogcímen tételes vámorlást folytathat, aminek az a következménye, hogy az őrlöttető közönség — amely még mindig a saját gabonájának megőrléséhez ragaszkodik — a vámsereét folytató malmot otthagyni, a felöntéses vámorlító malmokba húzódik. Csaknem minden levél ezzel a felkiáltással végződik: „Azért, amiért én malmomat, áldozatot nem kímélve, időszereűv tettem és daratiszítói is felszereltem, csak hogy őrlöttetőimnek jobbminőségű őrleményekkel kedveskedhessem, most én legyek az áldozat? Én vesztsem el őrlöttetőimet és le-

gyek kénytelen a kaput bezárni? És így tovább.”

Végeredményben mindenkinek az a szándéka, hogy daratiszítóját leszerelve, vagy a pénzügyigazgatósággal lepecsételtetve azt a használatból kivonja s ezáltal megszerzi a jogot a vámsere helyett a tételes vámorlásra.

Itt közöljük olvasóinkkal, hogy erre nincs lehetőség. Illetékes helyen kijelentették ugyanis, hogy a könnyítő rendeletnek nem lehetett és nem is az volt a célja, hogy az őrlési technikát visszafeljesszék és visszahozzák az ötven év előtti műszaki állapotokat, hanem, hogy megkönnyítsék azoknak a kis- és főként vízszacsatolt területbeli malmok helyzetét, amelyek az idegen elnyomatás következtében nem voltak abban a helyzetben, hogy berendezésüket időszerűsítsék s így legjobb akarat mellett sem képesek a vámsereőrlési kötelezettségüknek eleget tenni. Ha azonban a kellő felszereléssel bíró malom a vámsereére egyébként alkalmas berendezésének kikapcsolásával kíván vámsereőrlési kötelezettsége alól kibujni és a hivatalos jellegmintákkal egyező őrlemények kötelező előállításától megszabadulni, az nem más, mint a rendelet kijátszása. Ehhez a felőbb hatóságok sohasem adják beleegyezésüket. Kár tehát e tekintetben minden próbálkozás.

Nem marad tehát más hátra az érdekelt malmoknak, mint a rendeletek határában belőli lehetőleg legjobb minőségű lisztekkel, gondos és figyelmes kiszolgálással venni fel a versenyt. Számítatlan példa bizonyítja ugyanis, hogy az olyan őrlöttető, aki a vámsereénél *jobb lisztet kapott*, mint amikor — a saját hiedelme szerint — a *sajátját* őrlötték meg, hamarosan rájön a vámsere előnyeire és megmarad annál a malomnál, amelyik igényeit minden tekintetben kielégíti.

Legújabb rendeletek

A hántolt hajdina (pohánka) legmagasabb árának megállapítása.

A Budapesti Közlöny 1941 december 12-i — 280. számában jelent meg és ugyanezen napon lépett hatályba az árellenőrzés országos kormánybiztosának 130.500/1941. A. K. számú rendelete a hántolt hajdina (pohánka) legmagasabb hántolóüzemi, nagykereskedői és fogyasztói árának megállapítása tárgyában. A rendelet szövege a következő:

A 4.110/1939. M. E. számú rendelettel módosított 2.220/1938. M. E. számú rendelet 2. §-ának (1) bekezdésében nyert felhatalmazás alapján a következőket rendeltem:

1. §. (1) A hántolt hajdina legmagasabb hántolóüzemi eladási ára zsák nélkül ab hántolóüzem kocsiára, illetve helyi állomás vasúti kocsiára — függetlenül az eladott mennyiségtől — nettó 100 kg-ként 105.— P.

(2) A 120.000/1941. A. K. számú rendelet 8. §-ának (2) bekezdésében előírt lépcsőzetes áremelkedés a hántolt hajdina árában nem érvényesíthető.

2. §. Nagykereskedők házhoz szállítva az eladott mennyiségre való tekintet nélkül 100 kg-ként legfeljebb 6.— pengő kereskedői ártöbbletet számíthatnak. Az ártöbblet a hántolóüzemek telephelyén történő eladásnál az 1. §-ban megállapított hántolóüzemi árhoz; egyéb helysége történő eladásnál pedig a kereskedő által fizetett vasúti szállítási költségekkel és annak járulékaival növelt hántolóüzemi beszerzési árhoz számítható.

3. §. (1) Az ország egyes területein felszámítható legmagasabb fogyasztói ár úgy állapítandó meg, hogy a jelen rendelet szerinti hántolóüzemi, illetve nagykereskedői árhoz a kiskereskedő által fizetett vasúti szállítási költség és annak járuléka mellett 100 kg-ként elfeljebb 13.— P kereskedői ártöbblet

számítható. Az így felszámítható fogyasztói ár azonban nem lehet magasabb a következő áraknál:

Hántolóüzemek telephelyén	124 fillér/kg
Hántolóüzemek telephelyén kívül:	
Baranya, Somogy és Zala vármegyék, valamint Pécs thj. város területén	126
Tolna és Vas vármegyék területén	127
Fejér, Győr-Moson és Pozsony k. e. e., Sopron és Veszprém vármegyék, valamint Székesfehérvár, Győr és Sopron thj. városok területén	128
Bars és Hont, Bács-Bodrog, Csongrád, Esztergom, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom, Nyitra és Pozsony k. e. e., Nógrád és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyék, valamint Budapest székesfőváros, továbbá Baja, Szabadka, Újvidék, Zombor, Szeged, Hódmezővásárhely, Kecskemét és Komárom thj. városok területén	129
Abauj-Torna, Békés, Bihar, Borsod, Csanád-Arad-Torontál k. e. e., Gömör és Kishont, Heves, Hajdú, Szabolcs és Zemplén vármegyék, valamint Kassa, Nagyvárád, Miskolc és Debrecen thj. városok területén	130
Bereg, Kolozs, Szilágy, Szatmár, Ugocsa és Ung vármegyék, valamint Kolozsvár, Szatmárnémeti és Ungvári thj. városok területén	131
Csik, Beszterce-Naszód, Háromszék, Maros-Torda, Udvarhely, Szolnok-Doboka és Máramaros vármegyék, valamint Marosvásárhely thj. város, továbbá az ugi, beregi és máramarosi közigazgatási kirendeltség területén	132
4. §. A megállapított árak a csomagolás költségét magukban foglalják.	

Sárospataki kovamalomkő

nyolc évtizede fogalommal vált a magyar molnárság körében.

Ilyet vegyen és várakozásában nem fog csalatkozni

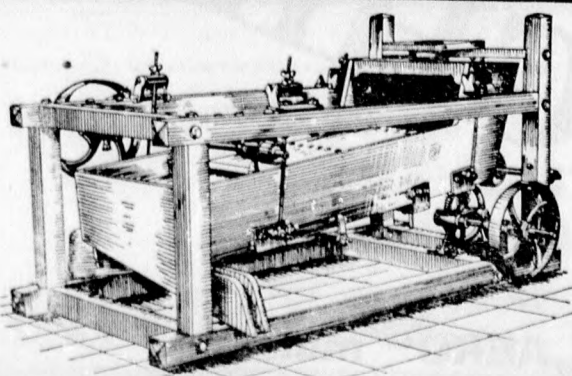
Kapható minden méretben bármilyen őrlési és darálási célokra.

Aránjától küld:

SÁROSPATAKI KOVAMALOMKŐGYÁR EGYLET
SÁROSPATAK (ZEMPLEN MEGYE)

vagy a vezérképviselőt:

HOFER MŰSZAKI OLAJ ÉS VILLAMOSSÁGI KFT.
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 55. SZ.



Allandó jó mellékkeresetre tehet szert,
ha beállítja a legújabb szerkezetű

Anyarozskiválasztógépet

Öcsödy József főmolnár szabadalma

Csekély beszerzési ára rövid idő alatt kifizetődik

Felvilágosítással, ajánlattal szolgál és gyártja:

Graepel Hugó Betéti Társaság

malomépítészet, gép- és rostalemezgyár

BUDAPEST, X., SZLÁVY-UTCA 20-30. (Gergely-utca sarok)

Darálókövek

és hámozógép-köpeny

legjobb minőségben

VARGA OTTÓ LAJOS

CSISZOLÓÁRUGYÁRA

BUDAPEST, XIII., FÖVÉNY-U. 89

5. §. A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba, hatálybalépésével a 118.200/1941. A. K. sz. rendelet hatályát veszti.

Budapest, 1941. évi december hó 10-én.

Rozváczy Lajos s. k.

államtitkár,
az árellenőrzés országos kormánybiztosa.

A sertés- és zsiradékfélék szállításának szabályozása.

A m. kir. minisztérium 8.740/1941. M. E. számú rendelete értelmében 1941 december 12-től, a rendelet hatálybalépésének időpontjától kezdődően sertést, továbbá sertésszirt, szalonnát, baromfi-zsiradékok, étolajat, ételzsírt és olvasztott vaját (a továbbiakban: zsiradékfélék) súlyra való tekintet nélkül a község (város) területéről csak szállítási igazolvánnyal szabad elszállítani, vagy elszállítani. A szállítási igazolványt a feladási hely szerint illetékes községi előjáróság (polgármester) állítja ki.

Az évi 360 pengőnél kisebb javadalmazású alkalmazottak balesetbiztosítási díja.

A m. kir. belügyminiszter 303.000/1941. B. M. számú rendelete értelmében az 5.700. eln. 1929. N. M. M. számú rendelet 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„A baleseti biztosítás költségeinek felosztása és kirovása szempontjából a javadalmazásban egyáltalán nem részesülő, vagy a napi 1 pengő 20 fillérenél, a havi 30.— pengőnél, illetőleg az évi 360.— pengőnél kevesebb értékű javadalmazásban részesülő tanoncok, gyakornokok és hasonló minőségű munkavállalók javadalmazását az 1941. számadási évtől kezdődően évi 360.— pengővel kell számításba venni. A rendelet 1941 december 13-án lépett hatályba.”

Az ipari anyaggyártóknak járuléka kiszámítására és lerovására vonatkozó szabályok módosítása.

A 77.600/1941. Ip. M. számú rendelet alapján az egyes anyagok ipari anyaggyártóknak járulékkal terheléséről szóló 43.000/1941. Ip. M. számú rendelet 5. §-ának negyedik és ötödik bekezdése hatályát veszti és helyükbe a következő rendelkezések lépnek:

„Belföldi forgalomban az ipari anyaggyártóknak járuléka alapjául szolgáló értéket — amennyiben a 43.000/1941. Ip. M. számú rendelet 5. §-ának első, második vagy harmadik bekezdéséből más nem következik — a forgalmi adó alapjának meghatározására irányuló szabályok szerint kell kiszámítani. Behozatali forgalomban az ipari anyaggyártóknak járuléka alapját a vámforgalmi adóra irányadó szabályok szerint kell megállapítani.”

A 43.000/1941. Ip. M. számú rendelet 6. §-ának harmadik bekezdése hatályát veszti és helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„Behozatali forgalomban az ipari anyaggyártóknak járuléka a vámkezeléskor kell befizetni s azt a vámhivatal utalja át a 104.529. számú postatakarékpénztári csekkszámlára.”

A rendelet 1941 december 13-án jelent meg és 21-én lép hatályba.

Néhány csepp ZENOL tartós tapadást biztosít.

A valódi „ZENOL” szíjkenőcs az Ön üzemében is nélkülözhetetlen.

Csakis eredeti minőséget szállítunk!

Gyártja: BACHRACH TESTVÉREK mérnökök cég

Budapest, VII., Szövetség-utca 36/b. szám. Telefon: 428-309

A hajtóerőkérdés mai állása

Új hajtógép beszerzése mostanában igen ritkán fordul elő. Sok nehézség áll útjában. Nehéz a mostani magas árat megfizetni. Nehéz az elég olcsó és az üzem helyén biztosan megszerzhető üzemanyagot kiválasztani. Nehéz ezeket a kérdéseket országos viszonylatokban áttekinteni és az áttekintésről az olvasó közönségünknek érthetően beszámolni is. Mégis megkísérlem ennek a tárgynak ismertetését, mert ezek a kérdések érdeklik azoknak a géperejű üzemeknél a vezetőit is, amelyeknél nem gépbeszerzésre gondolnak, hanem csak megnyugvást kívánnak szerezni abban a tekintetben, hogy rendben van-e náluk minden.

Használt gép megvételére is ritkán kerülhet sor, mert eladó használt gép csak kivételesen akad megfelelő teljesítőképességre és szóba jöhető hajtóanyagra. Ha mégis lehet szó használt gép megvételéről, akkor az majdnem kivétel nélkül valamilyen gázgép. Használt gőzgépek érthetően általában régi rendszerűek és ezért olyan nagy tüzelőanyagfogyasztásúak, hogy üzemük gazdaságtalan, aránytalanul költséges. Gázgépknél az üzemanyagfogyasztás olyan kevés, hogy a legújabb és legtekélyesebb gőzgépekkel is kiállják a versenyt. Ha pedig használt gázgép vételével együtt annak más tüzelőanyag használatára való átalakítása is szóba kerül, az átalakítás elég gyorsan és elég kis költséggel elvégezhető.

Ennek az évnek az ószén kiváló gyártmányú, új túlhevítős kondenzátoros gőzgépekért, teljesen felszerelve, még a kéményt is beleértve, lóerőnként 530 és 740 pengő közötti árakat kértek. A nagyobbak olcsóbbak, a kisebbek drágábbak, mint mindig. Ugyanakkor a hasonló teljesítményű gőzgépek ára 500 és 600 pengő között állott lóerőnként. A beszerzési árban tehát nem jelentékeny a különbség. Jó karban levő, javítás nélkül munkába állítható használt gázgépet ugyanakkor lóerőnként 220 pengőért lehetett venni. Az új gépek szállítási határideje majdnem egy teljes év volt, a használt gép azonnal szállítható volt, természetesen. Ez és az olcsóbb ár a választást érthető módon a használt gázgépére irányítja. A használt gőzgépek többnyire lassúbb járású, bővebb méretezésű gépek, mint az újak és ezért náluk még korukat beszámítva is majdnem olyan élettartamot remélhetünk, mint az új gépeknél. Erre való tekintettel a befektetett tőke

törlesztése a használt gépeknél kisebb tétel, mint újnál. És kisebb a befektetett tőkére eső kamat tétele is.

Most már megkísérhetjük ezeknek a tételnek az összeállítását. Fel kell még vennünk a gépnek helyszínére való szállítására, alapozásának elkészítésére és elhelyezésére is egy összeget. Ezt elegendő tapasztalati adat közepértéként lóerőnként 55 pengőre becsülhetjük. A befektetett tőke törlesztésére és kamatterhére évenként 10% minden gépnél jól megfelelő érték. Javításra pedig lóerőnként és évenként 20 pengőt irányozhatunk elő. Így lóerőnként a következő évi költségeink lesznek:

Új gőzgépnél 635 P átlagos lóerőnkénti vételárból és 55 P lóerőnkénti egyéb költségből álló 690 P-nek 10%-a, vagyis 69 P és a javításra előirányzott 20 P, összesen 89 P.

Új gázgépnél 550 P átlagos vételárnak és 55 P egyéb költségnek, összesen tehát 605 P-nek 10%-a, azaz 60,50 P és javításra 20 P, összesen 80,50 P.

Használt gázgépnél hasonló gondolatmenet szerint 220+55=275 P-nek 10%-a, vagyis 27,50 P+20 P javításra, együttesen 47,50.

Ha az évi költségeket elosztjuk az évi munkaórák számával, akkor az egy lóerőóra eső költségeket kapjuk. A mostani, általában szerény üzem viszonyok között az évi munkaórák számát vegyük fel 2500-nak. Így a következő eredményekre jutunk a befektetési költség kamatterhére, törlesztésére és a gépek javítási költségei tekintetében lóerőóránként:

Új gőzgépnél 8900:2500 = 3,56 fillér.
Új gázgépnél 8050:2500 = 3,22 fillér.

Használt gázgépnél 4750:2500 = 1,90 fillér.

A használt gép költsége akkor is lényegesen kisebb lenne az újakénál, ha annak esetleg rövidebb élettartamával mernénk csak számítani és erre való tekintettel a törlesztési tételt 3%-kal felemelnénk. Ebben az esetben a 275 P-nek 3%-át, 8,25 P-t kellene elosztanunk 2500-zal és azt az 1,9 f-hez hozzáadni. Az emelkedés tehát 825:2500 = 0,33 fillér, ami az 1,9-hez hozzáadva 2,23 fillért tesz ki.

A lóerőóra összes költségeinek kiszámítása érdekében meg kell állapítanunk a tüzelőanyagának, a kenésnek, a kezelésnek, tisztogatásnak és biztosításnak a költségeit is. Új gőz-

Kálmán -
MEDICAGO
mindent öröl!

KÁLMÁN JÓZSEF

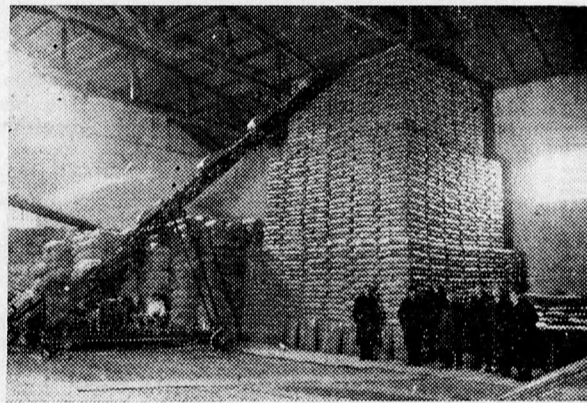
műszaki és gépkereskedő, Budapest, V., Kálmán-u. 14
Telefonszám: 114-006 és 117-189

Összes malomszükségletti cikkek
megbízható beszerzési forrása

gép tüzelőanyagszükséglete fékezett lóerőóránként 5000 kalóriának megfelelő mennyiségű, közepes, vagy silány minőségű, 4 fillérért bárhol megszerzhető szén. Gázgépnek, akár újról, akár használtól van szó, kevesebb, de válogatottabb minőségű szénre van szüksége, 4000 kalóriával beéri, de ez is 4 fillérbe kerül. A gázosításnál nyert kátrány ma már nem okoz olyan nagy gondot, mint régebben, mert azt megveszik, nem kell az üzem tulajdonosának azon törnie a fejét, hogy hova ássa, vagy tüntesse azt el. De mint bevételi forrás, amely az üzem gazdaságosságát növelheti, nem számít sokat, mert lóerőóránként átlagosan csak 3-4 deka kátrány van néhány százszor nagyobb mennyiségű vízzel összekegyedve. Értéke nem több 0,15-0,20 fillérnél. Fatüzelésű gázgépnél a lóerőóránkénti fagyasztás a mai faárak mellett felmegy helyenként 7 fillérig. Majdnem ennyit faszénnel is el lehet látni a gépet. Ahol lehet elegendő mennyiségű kokszt biztosítani, ott a lóerőóránkénti gázgéptüzelőköltség nem több 5 fillérnél.

A kezelés költségét óránként 1 pengőre, 100 fillérre tehetjük, a lóerőóránkénti költség e szerint 100 lóerős gépnél 1 fillért, 50 lóerősnel 2 fillért tehet ki, még kisebbnél még többet, 100 lóerős felül pedig 1 fillérnél kevesebbet.

Kenés, tisztogatás és biztosítás költsége fejében, előre nem látott rendkívüli kiadásokkal



Tisztaságot és raktártérben való megtakarítást jelent a papírzsák használata.

LISZT ÉS KORPA CSOMAGOLÁSÁRA

használja az erős, többretegű

„BATES” PAPIRZSÁKOT,

mert

**csomagolási költségeit lényegesen csökkenti,
de ezenfelül sok más előnyt is biztosít.**

HIGIÉNIKUS

Olcsó áránál fogva mindig új zsák használható. A becsomagolt áruba nem keveredik textilrost, sem a zsákhöz tapadt szenny. A liszt átszűrődésének szükségessége teljesen kikapcsolódik.

NINCSEN SÜLYHIÁNY

A zsákcsomókra tapadó liszt, porlás és átszűrődés okozta súlyvesztések megszűnnek. A papírzsák síma falai elősegítik a gyors és teljes kiürítést. Tapasztalat szerint a 100 kg-os juta-zsákokba csomagolt liszt porlása 800 gr-ot tesz ki, amihez még 100 kg-ként kb. 300 gr járul, mely a zsák kiürítése után a zsák csomóin visszamarad.

NAGYOBB A BIZTONSÁG:

A papírzsák többretegű, erős fala teljesen megvédi tartalmát nedvesség, olaj, szag, por stb. átszivárgása ellen. A papírzsák egyidejűleg páncéltoronyként áll ellen molyoknak, pöndróknak és kukacoknak.

Kívánságra a papírzsákot igen hatásos nyomással látjuk el, ami reklám szempontjából külön előnyt jelent.

KORPÁNAK

és általában takarmánynak papírzsákba való csomagolása hathatós védelmet nyújt állatbetegségek terjedése ellen. A papírzsák olcsó és egyszerű használata azt a biztosítékot nyújtja, hogy azok az állatbetegségek terjesztését okozó baktériumoktól mentesek.

HASZNÁLT MÉRET NYITOTT ZSÁKOKBAN: 25 kg liszt = 45,5 × 80 cm.
50 kg liszt = 55 × 105 cm.
50 kg korpá = 60 × 125 cm.

KÉRJEN AJANLATOT ÉS PRÓBAZSÁKOT!

BATES PAPIRÁRU IPARI R.T.

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 4. SZÁM. TELEFON: 114-663



SZELEPES ZSÁKOK, amelyeket a nagyteljesítményű BATES-töltőgép automatikusan tölt, mér és zár. Használatuk nagy üzemekben igen előnyös.



NYITOTT ZSÁKOK, amelyek úgy töltődnek, mint textilzsákok és zsínnyel, vagy egyszerű szerszám segítségével, dróttal zárhatók.

együtt lóerőóránként 1 fillért felvéve elég biztonsággal számíthatunk.

Ezek után adjuk össze és hasonlítsuk össze egymással a költségek összegét a megvizsgált esetekben.

Fékezett lóerőóránként Befektetés kamata, törlesztése és javítási költség	Uj gőzgép	Uj gázgép	Használt gázgép
Tüzelőanyag, széntüzelésnél	3,56 f	3,22 f	2,23 f
Kezelés 100 lóerős egységnél	4,00	3,85 kátrány ára	3,85 levonva
Kenés, tisztogatás, biztosítás stb.	1,00	1,00	1,00
Összesen...	9,56 f	9,07 f	8,08 f

Fatüzelés esetén az új gázgépnek a költség esetleg 12 fillérig, használt gázgépnek 11 fillérig emelkedhetik, de ott, ahol a fa közelről olcsón beszerezhető, nincs ilyen emelkedés.

Az összehasonlítás eredményeként kimondhatjuk, hogy a különböző géprendszer és üzemanyagok használata közt igen nagy, az egyiket a másikkal szemben feltétlenül legyőző különbségek nincsenek. A lóerőóránkénti 1-2 filléres különbségek a beszámított tételeknek időközti megváltozása miatt eltűnhetnek a valóságban. Ezért csak erős valószínűségeként fogadhatjuk el azt, hogy használt gépet érdemes venni, ha lehet és azt, hogy a jó gőzgép üzemeltetése csak lényegtelenül drágább a széntüzelésű gázgépénél, de olcsóbb némileg a fatüzelésű gázgépénél és a faszéntüzelésűnél is. Régi szerkezetű, túlhévívő nélküli gőzgépeknél a tüzelőanyag-költség lóerőóránként 8 fillérig emelkedik, ezért ilyenfajta használt gépnél a lóerőóra költsége felemelkedik 12 fillérre és a fölé is. Tehát kedvezőtlen fabeszerzési viszonyok közt a régi gőzgép és az új fagázgép egy színvonalra kerülnek.

Hogy mit jelentenek a lóerőóra költségében talált pár filléres költségek egy év üzemköltségében, azt egy példán nézzük meg. Szerény

80 lóerős telepnek évi 2500 órai működésében a termelt lóerőóra száma 200.000 A lóerőóra 1 filléres különbözete az évi költségben 2000 P-t tesz ki. Ez még nem olyan borzasztó, de 2-3 filléres különbözet már 4-6000 pengőre emel-

kedik egy évben.

A 10 fillérhez közel járó lóerőórák költség sok esetben annak megmondását vonhatja maga után, hogy vajjon nem érdemes-e az önálló erőgéptelep helyett áttérni a villamos központi elosztóhálózathoz vett villamos hajtóerő használatára? A villamos motor maga is igen olcsó, kezelése és kenése elenyésző kis költségbe kerül. A felszabaduló régi erőgép eladásából bevételhez jutunk. Ha a megmaradt pénzt egyszerűen takarékbetétként kamatoztatjuk, ez is kitesz bőven 1 fillért lóerőóránként. Így a 11-13 filléres kilowattóraár egészen elfogadhatónak jön ki.

Befejező résznek maradt az olajmotorok kérdése. Ezek nagy részét már gázgépekké alakították át, mert a Diesel-gép hajtóolaj-költsége is jó 3-4 fillérrel több a gázgépénél. Csak a kétütemű szelepnélküli gázgépeknél voltak átalakítási nehézségek. A nehézségek legyőzéséről a Molnár Lapja 1935. évi február 23-i és következő számában jelent meg egy tervezet, amelynek nyomán a kocseri (Pest m.) malom izzófejű motorát szén-gázgéppé alakították át. Ez a gép évek óta dolgozik, a hozzáfűzött jogos várakozásokat teljesen kielégítve.

Doctories Benő.

Wörner malomgépek eladása.

Tervezések, szerelések, diagrammok.

Jahn József

malomberendezési vállalkozás

Budapest, V., Wahrmann-u. 6-8 (Váci-út mellett) Telefon: 293-402

látási hivatala ama megtisztelő és hazafias feladattal bízott meg, hogy az idei kitűnő bortermés magjait olajjá dolgozzák föl. Akkor azután megmutatja az összes becsmértől tájszólásokat.

A valóság azonban az, hogy vannak olyan körülmények, amikor nem mindig az ár a fontos, hanem az, hogy a kérdéses anyag egyáltalában legyen. Ilyen körülmény p. o. a háború és a nyersanyaghiány. Ami pedig a szőlőmag feldolgozásának gazdaságosságát illeti, nagykiterjedésű, tehát sok bortermelő, zárt szőlőterületeken, előzetesen és gondosan megszervezve a gyűjtést, rostálást és szárítást, nemkülönben a szállítást, a termelőközösséget okszerű propagandával rá lehet nevelni a szőlőmag összegyűjtésére. Különösen ha arról győződik meg a község, hogy haszna van a dologból, még pedig több, mintha a törkölyt törkölyföldnek adja el, vagy mint hasznavehetetlen dolgot elássa. Ilyen esetben és ha már a szőlőtermelő vidékek központján létesítendő olajgyár tartós munkája biztosítva van, gazdaságosan lehet szőlőmagból olajat gyártani. Elveve halálra van azonban ítélve az olyan vállalkozás, amikor szeptemberben kezdenek hozzá — még nem is a szakszerű megszervezéshez, csak az elméleti diszkussziókhöz és elpuffogatnak egy sereg papiroskalkulációt. Siker reményében legalább is egy évvel előbb kellene a dolgot előkészíteni, szerződésekkal alátámasztva és a szükséges magrostálógépek és szárítóeszközök beszerzésével és készen álló gyárteleppel és raktárhelyiségekkel. Mindezekhez azonban pénz és szakértelem szükséges, még pedig mindkettőből mentől több.

Adatok a szőlőmagolaj kérdéséhez

Manapság, amikor a kontinentális zsiradékhiány egyre jobban érezteti hatását, szinte naponként merülnek fel újabb és újabb tervek, javaslatok, amelyek mind arra volnának hivatva, hogy a zsiradékhiányon segítsenek. Így a többiek között gyakran olvashatjuk a sajtóban a szőlőmag olajgyártási célra való propagálását és az ezt támogató fantasztikus számadatokról szóló hírvételeket. Ezzel kapcsolatban egy Svájcban tartózkodó magyar olvasójának levelét közli egyik fővárosi napilap. A levél józanul világítja meg a szőlőmag feldolgozásának kérdését, azért azt kivonatossan a következőkben közöljük:

„Ugyis mint szőlőbirtokos, úgyis mint olajgyáros közlöm a következőket: A szőlőmagolaj kérdése már évtizedek óta foglalkoztatja úgy a szőlészeket, mint az olajgyárosokat, a mai nehéz időkben pedig főleg a háziasszonyokat és pedig a zsír- és olajhiány folytán. Sajnos azonban a szép teoretikus elgondolások egyáltalán nem kvadrálnak a praktikus eredményekkel. Adva van ugyanis a szőlőtörköly, amelyben bentfoglaltatik a szőlőmag, adva van továbbá a szőlőmagvak kémiai kb. 15 százalékos olajtartalma. Ennek alapján a cikkíró gyönyörűen kiszámítja, hogy 5 millió hl mustunknak kellene lenni, ezen 5 millió hl mustból 1 millió q szőlőtörkölyt nyerhetünk, viszont ezen egymillió q törköly 250.000 mázsa magot ad, amelyből ha kivonjuk az olajat, állítólag kb. 40.000 mázsa olajat nyerhetnénk.

Hogy fest azonban a szomorú valóság? Hogy mennyi bort fognak szűrni 1942-ben, azt egyelőre csak a jóisten és a rézgálicgyárosok tudják. Kétmillió hl. papírforma szerint adna 400.000 q törkölyt, amelyből — egyelőre még mindig a papírformánál tartunk — ki lehetne rostálni vagy 100.000 q szőlőmagot, amely adna esetleg 15.000 q olajat.

Azonban a teoretikus 400.000 mm törkölyből a legnagyobb optimizmussal sem lehet többre számítani, mint 100.000 q-ra, amely rosta alá fog kerülni. Hogy miért, azt megmondja minden szőlészeti szakember. Kirostálunk tehát 25.000 q magot és ha ennek legnagyobb része el nem penészedik és az olajgyárosok vállalják az extrahálást (ami még nem egészen biztos), úgy a 25.000 q magból lesz kb. 3000 q olaj. Ez az olaj azonban kilónként legalább háromszorannyiba fog kerülni, mint a disznózsír, a repce- és napraforgóolaj. Hogy miért, arra az olajgyárosok fognak felelni és hogy ki fogja ezt a drága szőlőmagolajat megvenni, azt még nem lehet tudni.

Igy fest tehát a valóság tükrében a dolog. Egy

vállalkozó azonban egészen biztosan jó üzletet fog csinálni és pedig — szerény nézetem szerint — az, aki a szőlőmagrostáló gépet a gazdáknak vagy az államnak el fogja adni. A többiek egész biztosan rossz üzletet csinálnak. Itt Svájcban is extrahálnak most szőlőmagolajat és ha valaki svicserdűtsben (svájci német tájszólás) cifra káromkodást akar hallani, úgy forduljon bizalommal azon svájci olajgyárosokhoz, akiket a svájci konföderáció háborús el-

Valódi svájci

DUFOUR

SZITASELYEM

100 év óta a legjobban bevált



Malomipari

drótszövetek

bronz-, platinázott acél-, nikkelt, vas- és rézdrótból.

Lyukasított

rostalemezek

KOLLERICH

Pál és Fiai R.-T.

Budapest, IV., Ferenc J.-rakpart 21

Telefon: 1-847-76 és 1-847-47.

Katonai szolgálatra bevonult alkalmazott betegségi biztosítási igényei

A katonai szolgálat tartamát, de legfeljebb a bevonulástól számított 3 hónapot a betegségi biztosítás szolgáltatásai szempontjából a biztosítási viszonyban eltöltött idővel egyenlőnek kell tekinteni abban az esetben:

1. ha a katonai szolgálatot teljesítő egyén e szolgálatra a munkaviszony esetleges megszűnését követő 3 héten belül vonul be és

2. ha a bevonulás időpontját közvetlenül megelőző 6 hónapon belül összesen legalább két hónapon át biztosítva volt.

A katonai szolgálatot teljesítő ilyen egyén az így beszámítható idő alatt járulékot fizetni nem köteles, saját személyében segélyvezést sem igényelhet, a 3 hónappal nem hosszabb katonai szolgálat megszűnését követő 3 héten belül igénye megnyílik azonban segélyezésre oly betegségi esetekben is, amely a katonai szolgálat alatt keletkezett.

Az ilyen egyének családtagjai, ha a katonai szolgálat említett 3 havi időtartama alatt betegszenek meg, igényjogosultak a segélyezésre, sőt, ha a katonai szolgálat 3 hónapja után, 21 napon belül betegszenek meg, akkor is segélyre jogosultak, mert a 3 hónap — az előfeltételek igazolása esetén — a biztosítási viszonyban eltöltött idővel egyenlőnek minősül, a passzív tagság előfeltétele pedig a 3 hónappal is igazolva van.

A katonai szolgálatból beszámítható időt (3 hónap) egyébként pl. a családtag születési segélyre igényjogosultság megállapításánál és általában bármilyen betegségi segélyhez szükséges előzetes tagsági igazolásánál is figyelembe kell venni.

A családtagok igényjogosultságukat az illetékes katonai parancsnokság által e célra kiállított igazolvánnyal igazolják.

Márta szabadonlengő síkszita hajtómű

Rászerezhető bármely kétszekerényes síkszítára.

Gyárilag javított gépek:

EMAG-tarár, 2000 mm széles,
Ganz-tarár, 600 mm széles,
Tarár, 600 mm széles, aláépített 2 darab 2-es sz. triórral,
3-as számú triór,
Csigatriórok,
Besser 3-as számú Rentábel hámozógép,
Rex 1-es számú hámozógép,
EMAG nyomó porszűrőgép, 60, 80, 84, 90, 100, 120 darab tömlővel,
EMAG szivó porszűrőgép 126 tömlővel,
Ex'hausztorok különféle nagyságban,

Nedvesítőgépek,
Légelzáró hengerek,
Ganz faszekerényes, kettős 29/80-as sz. hengerek,
Ganz faszekerényes, egyszerű 25/80-es sz. hengerek,
Német faszekerényes egyszerű 22/80-as sz. hengerek,
Ganz faszekerényes 21-es hengerek, osztott, osztatlan,
Bühler-gyártmányú kettős vasszekerényes 25/100-as számú hengerek,
Bühler-gyártmányú kettős vasszekerényes 30/100-as számú hengerek,
EMAG és Seck detaszörök,

Komplett kőjratok, kőjrat-vasrészek,
AGK, Seck, EMAG szabadonlengő síkszíták különféle nagyságban, Márta hajtóművel,
Kettős és egyszerű Wörner, EMAG, Seck, Reform daratizáló gépek,
Egyszerű és dupla Radiál-szíták,
Centrifugál-szíták
Lisztkeverőgépek,
Zsákporológép,
Felvonók, csigák, közlőműalkatrészek és egyéb malomfelszerelési tárgyak.

KREISLER

MALOMBERENDEZŐ VÁLLALAT KFT.
BUDAPEST, XIII., FÓTHI-ÚT 34. (Váci-út mellett) Tel.: 291-691.

A tájékoztatók megváltoztatása

A kiörlés és a finomlisztkészítés arányát megváltoztató 303.300/1941. K. M. számú rendelet végrehajtási utasítását tartalmazó 210.000/1941. XI. b. P. M. számú körrendelet végrehajtása során különböző zavarok keletkeztek. A körrendelet ugyanis 3. pontjában arra kötelezi az ellenőrzést, hogy a malmok tájékoztatóját hivatalból igazítsa ki, mégpedig akként, hogy a kiigazítás a tájékoztatót a finomliszt kiszolgáltatását a 303.300-as rendeletnek megfelelően 5%-kal csökkentti, a korpakiszolgáltatást ugyanennyivel emeli.

Az alacsonyabb búzakiörlésre engedélyt nyert malmok tájékoztatóján a finomliszt kiszolgáltatást — a körrendelet szerint — annnyival kell csökkenteni, illetve a korpakiszolgáltatást annnyival kell emelni, mint amennyivel a malom engedélyezett búzakiörlési százaléka az új rendeletben megszabott legalacsonyabb 78 százalékos búzakiörlési arányt meghaladta. A körrendelet erre nézve példát is közöl s leírja, hogy pl. a 80%-os kiörlési engedélyt nyert malom tájékoztatóján a finomliszt kiszolgáltatást 3%-kal kell csökkenteni, a korpakiszolgáltatást pedig 3%-kal emelni. Végül azt is kimondja a körrendelet, hogy a 78%-os kiörlésre már korábban engedélyt nyert malom tájékoztatója ezúttal változatlan marad.

A zavarok abból keletkeztek, hogy számos malom, amely a régi rendelet alapján 25% finomlisztet szolgáltatott ki és ezt a finomliszt kiszolgáltatást továbbra is fenn kívánja tartani, a tájékoztató kiigazítása alkalmából hiába jelenti ki ezt a szándékát a tájékoztató kijavításával megbízott ellenőrnek. Az ellenőr a körrendelet rendelkezésére hivatkozva a finomliszt kiszolgáltatást 5%-kal leszállítja, ugyanennyivel emeli a korpakiszolgáltatást és a kenyérliszt kiszolgáltatást változatlanul hagyja. Így a malom az eddig minimumként előírt 25% finomliszt helyett öröklöttének csak 20% nullást szolgáltathat ki, annak dacára, hogy az új kiörlési rendelet szerint jogosult ezután is 25% nullást szolgáltatni.

Természetesen nem minden malom öröklötti elégesnek meg az eddigi 25% helyett 20% nullással, sőt a legtöbb malomban ragaszkodnak az eddigi minimális, most már azonban maximális 25% finomliszthez. Tehát a malomnak — hogy öröklötti kívánságát teljesíthesse és a szomszédos malmokkal szemben versenyképes maradhasson — az EB kiszolgáltatást kellene 5%-kal csökkenteni, ugyanennyivel emelven egyúttal a korpakiszolgáltatást, aminek egyébként az új kiörlési rendelet alapján nem is volna akadály.

Noha a pénzügyminiszeri körrendeletben benne van, hogy a malom a hivatalból kijavított tájékoztatókat utólag megváltoztathatja, illetőleg tudomásulvétel végett beterjesztheti a pénzügyigazgatóságához s mi ezt a rendeletészt le is közöltük, mégis számos levelet kaptunk, amelyben tanácstalanul állanak szemben a malmok a kijavított tájékoztatóval és elmaradó öröklötti felett sópáncsognak. Holott csak arról van szó, hogy a hivatalból kijavított tájékoztató helyett újat, mégpedig olyat készítsenek, amilyen nekik — mindenesetre a rende-

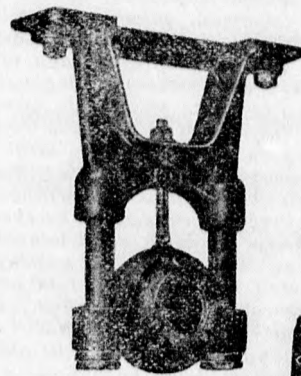
tek keretein belül — tetszik és azt láttamozás vegett beküldik a pénzügyigazgatóságához, amely azt soronkívül köteles elintézni. Így mindössze csak néhány napi kesedelemről van szó, mert a malom az új jóváhagyott tájékoztató visszaérkezéig a hivatalból kijavított tájékoztató szerinti kiszolgáltatásra köteles. Ez a néhány nap sem kellemes ugyan, de mindenesetre megvan a mód arra, hogy a malom a viszonyaihoz mert finomliszt kiszolgáltatásra a lehetőséget megszerezhesse.

Hallottunk más, egészen furcsa esetről is. Egy malomnak 78% kiörlésre volt engedélye. Ennek keretein belül kiszolgáltatott 27% nullás-, 51% EB-lisztet és 22% korpát. Az ellenőr megjelent a malomban és arra hivatkozással, hogy a pénzügyminiszeri körrendelet szerint a 78% kiörlésre már korábban engedélyt nyert malom tájékoztatója változatlan marad, a tájékoztató kijavítását megtagadta, de egyben figyelmeztette a malmot, hogy ha több nullást szolgáltat ki, mint amennyit az új kiörlési rendelet megenged, akkor minden egyes esetben jegyzőkönyvet vesz fel. Ha pedig csak a maximális 25% nullást szolgáltatja ki, akkor meg a tájékoztató be nem tartása miatt veszi fel a jegyzőkönyvet. Hosszas purparlék után végre hajlandó lett volna a nullástól kiszolgáltatást 25%-ra kijavítani saját felelősségére, de ebben az esetben meg az EB-kiszolgáltatást kellett volna felemelni 2%-kal a korpa helyett, minthogy máskülönben a minimumként előírt 78%-os kiörlés helyett csak 76% lett volna az összekiörlés. Erre azonban már sehogysem volt hajlandó, minthogy a körrendelet egyetlen pontja sem tesz említést az EB kiszolgáltatás felemeléséről, hanem csak a korpakiszolgáltatás emeléséről. Márpedig a rendelet ennyi pontja elleni intézkedést sehogysem akart a saját felelősségére kiadni. Így arra utasította a malmot, hogy forduljon új tájékoztatója végett a pénzügyigazgatóságához. Most már a malom törhetne a fejét azon, hogy a tájékoztató jóváhagyásáig és visszaérkezéséig örökljön-e önhatalmúlag az egyedül lehetséges, észszerű és rendeltszerű új tájékoztatója szerint s ebben az esetben kitegye-e magát eljárásnak azon a címen, hogy a tájékoztató visszaérkezéséig nem a régi jóváhagyott tájékoztató szerint szolgáltatott ki? Vagy pedig a régi tájékoztató szerint örökljön és szolgáltatasson-e ki és emiatt az új kiörlési rendelet megszegése címén vonják elbánás alá? Vagy pedig az új tájéko-

SKF KOZLÓMŰELEMÉK

beépítése

az erőszükségletet csökkenti, nagy fordulatszámok alkalmazását teszi lehetővé, a legnagyobb és a kenőmunka legnagyobb részét megtakarítja. Az önbédülő csapágyak gyorsan szerelhetők, rendkívül teherbírók nem meglepősenek, felügyeletet, javítást nem igényelnek, tehát üzemük



gazdaságos és üzembiztos

Körsterület és gazdaságosan tervezünk és átépítünk közlőműveket. Képzett szakmunkáink és szerelőink a tervezést és kivitelezést a legmodernebbben végzik el.

SKF
SVÉD GÖLYÖSCSAPÁGY R. T.
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 55.

tató visszaérkezéséig — ami esetleg 8—10 napot is igénybe vehet — leállítsa-e az üzemét?

Mi azt a tanácsot adtuk, hogy készítse el új tájékoztatóját 25% nullás, 53% EB és 22% korpakiszolgáltatásra és a tájékoztatójának jóváhagyás végett való beküldésével egyidejűleg örökljön és szolgáltatasson ki az új tájékoztatója szerint. Lehetetlennek tartjuk ugyanis, hogy a kiörlési, illetőleg a végrehajtási rendelet észszerű alkalmazásából kifolyólag bántódás essék olyan esetben, amikor a rendelet egész céljából és szelleméből eljárásának helyessége tűnik ki.

MAGYAR LAJOS

GÉPSZIJ- ÉS MŰSZAKI BŐRÁRUGYAR
R É S Z V É N Y T Á R S Á S Á G

Budapest, V., Katona József-utca 9-11
Telefon: 113-703 és 120-262

GYÁRT:

bőr-hajtósíjokat, műszaki bőrárukat, textil-technikai bőrárukat legjobb minőségben, elsőrendű kivitelben. — Szakszerű tanácsadás minden szíjtechnikai kérdésben.

*Triumphflex-gépszij
a modern gépi üzem
legjobb hajtósíjja*

Raktáron tartunk valódi svájci
SZITASÉLYMEKET

minden számban. Valódi kenderből szótt

malomhevedereket, serlegeket, serlegcsavarokat,

a legjobb minőségű gépszíjakat, varrószíjakat, valamint porszűrőket és síkszítazacsókat, kész állapotban, az összes műszaki cikkekot és mindenféle malomfelszerelési anyagot elsőrendű minőségben és a legszolidabb napi áron.

Kérjen ajánlatot:

MŰSZAKI ÉS MALOMFELSZERELÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, V., CSÁKY-UTCA 8. SZ. TELEFON: 111-418

A Magyar Molnár Lapja falinaptára

E számunkhoz díjtalanul 1942-re szóló falinaptárát csatolunk és kérjük előfizetőinket és olvasóinkat, hogy szíveskedjenek naptárunkat falrafüggeszteni. Emlékeztessen mindenkit a falinaptár arra, hogy a Magyar Molnár Lapja az év mind a 365 napján át odaadással és ernyedetlenül a magyar malomipar, a magyar molnárság javára munkálkodik.

KENDER- ÉS LENKIKÉSZÍTŐ GÉPEK

Töröggépek. — Tilológépek. — Kócrázógépek a legmodernebb kivitelben. Bármily nagyságban.

ORENSTEIN ÉS KOPPEL magyar r.-t.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31. SZÁM

Az összes malmi gépek és malomműszaki cikkek, továbbá használt gépek nagy raktára

KEMÉNY MANÓ *műszaki üzlet*

Budapest, V., Akadémia-utca 21. Telefon: 115-902 és 127-690

AZ IDŐ ELJÁR... (1941 KARÁCSONYRA.)

Jó Petőfi Sándor, akit ma már a legmagyarabb magyar költőnek is mondhatnánk, huszegynéhány éves korában, egy kedves hangulatú versében arról panaszkodik, hogy az „Idő eljárt, Cserebogár, sárga eserebogár...”. Hát, az igazat megvallva, nekem a cserebogarakkal, életem folyamán, vajmi kevés dolgom akadt, csak egyszer, de akkor aztán alaposan. Ugy történt, hogy Naci rábeszélésére igen nagy reményekkel, egy villát béreltem 500 pengő telépéssel, 1700 évi bérrel, azzal a kecségettel kitalással, hogy a bérösszeget kitermi a fajszerű és a fajgyümölcsös és mi majd csak úgy ingyen élvezük a szép otthon kényelmét. Eppen abban az évben az egész Pilis hegyvidék gyümölcsstermését letarolták a cserebogarak. En sem lehettem kivétel, ráfizettem kereken kettő és félezeret. Emlékszem Nacinak igen lehangolt karácsonya volt abban az évben (pedig — szegényem — igazán nem tehetett róla) hiába nyugtatgattam. En még a cserebogarakra sem nehezteltem. Az idővel pedig mindig meg tudtam békélni. Most is nemrég — alig két hónapja — a hetedik X-ét ólalkodott az ajtóm előtt, tudtam, hogy kopogtatás nélkül is bejön, nem zártam be előtte az ajtót. Nos, azóta már itt van, elég jól megférünk egymással. Nem kéri a „kulcsot” és én nem adom bé önként. Pedig egy gondosan begyűjtött, — időnkint virágos — sir a rákoskeresztúri temetőben, gyakran hívogat... Elmegyek. Megrendült lélekkel, lehajtott fejjel, elhullatom a könnyeimel, aztán elhozom magammal könyvekben megírt drága emléket annak, aki ott pihen... mint az örökkévalóságnak egy részese. Mert hiába minden okoskodás, aki élt és életem adott, az halálában örökkévaló. Anya volt. Szült tájadalommal, aggódott szeretettel. Becézett. Felriadt almból, ha valamely gyermeke nyöszörgött, ráhajolt, hogy suttogó hangon csókbaszúrt szavakkal megnyugtassa... Anya volt. Ki tudja? Eljövendő nemzedékekben talán Messiasok ősanja. De amíg élt, családjának őre, mindig készen arra, hogy ha kell, a tiz körmével is kikaparja a család jólétét. Talán a karácsony misztikus történetében a bethlehemi jászolban testesült meg legmaradandóbban a bölcső az anya eszménye, felmagasztosultsága. Ha a mi urunk Jézus Krisztus nem anyától születik, hanem bármely felhők elé fogott szárnyas paripákkal utazva, száll alá a földre, ki tudja: belé tudta-e volna oltani az emberi lelkekbe az együvértartozandóság, a család iránti vágy, a szeretet hatalmas örök érzését? Mert itt kezdődik az emberszeretet, ami legszebben, legfelemelőbben, az év egy napjában karácsonyban jut kifejezésre — annak, aki hiszi és megérti.

Egy kedves családi kép ragadt meg az emlékezésem tükrén épen, ami mostanában élethűen meg jelenik a szemem előtt. Borongós őszi este. Már — az apróságokra tekintettel — jófűlött tiszta szobában Babi (Etelka) nagy komolyan az „Új idők”-et olvassa. (Ez volt Naci „szaklapja.” Nem mondott le róla még ha — többek között — a karikagyűrűket kellett elzalogolni, akkor sem). Laci szekeret faricskál az én mindig éles bieszkámmal. Sári a kopott babáját csinosítja. Ferkó tótágot áll egy szék tetején. Addig-addig próbálgatta, míg végül sikerült. Pityu a tavalyi hintalovát noszogatta, még most sem tudott megbékélni azzal, hogy nem akar mozdulni egyhelyből. Klárka a bölcsőben gögicsél. Naci föléje hajol, beszélget hozzá „anyanyelvén.” Azt a nyelvet ugyan a világon senki meg nem értené, csak ők ketten. Azután Naci lehűződik a sámedlire, úgy ringatja a bölcsőt. Közben az ajka mozog — csak alig észrevehetően — imádkozik. És én? Makrapipámból füstkarikákat ergetve — jóleső forrósággal a szívem téjekán, az égő petróleumlámpa üvegén keresztül nézek a — semmibe... Másnap megkaptam a távirati behívót, hogy vonuljak be csapattemhez. Két és fél évet voltam távol. Ebből egy és fél évet a legelső vonalban. Talán azért maradt olyan élénk emlékezetemben ez a családi kép? (Egy bronz vitézségi érem, egy Károlyi csapatkereszt lett a honoráriuma és az a megnyugvás, hogy a legszentebb kötelesség teljesítéséből én is levizsgáztam).

Hogy is kezdődött a dolog Nacival? Igen. A reggeli csárdai malom árendás molnára keresztapám volt. Özevgy ember. Négy leánya súlyosbította özvegyiségét. Nina volt a harmadik leány, 13 éves. Mi szomszédmolnárak voltunk a potyogai malomban, úgy jó egy óra járásnyira. Ez azonban nem volt akadály annak, hogy összejárjunk. A keresztapám jó molnár hírében állott, tanítgatta bátyámat, a 18 éves újdonsült gazdát. Özevgy édesanyám jó gazdaszony, tanítgatta a keresztányait. En távol voltam molnárinas. Ha ünnepekre hazamentem, találkoztam a lányokkal. Ugy mondták már akkor is, hogy a 13-as szám szerencsétlen szám. Mégis nekem ez a szám tetszett legjobban. Nem féltem tőle. Sőt azzal súlyosbítottam, hogy Ninát elneveztem Panninak. Eleinte haragudott érte. En pedig — amint az egy 15 éves makacs fiútól el is várható — annál inkább bosszantottam Ninát: Pannival. A „nagyok” előtt csak foghegyről, enyhe csipkelődéssel beszélt hozzám. Ha azonban magunkra maradtunk, akkor megbáronyodott a hangja, kedves, szelíd, mosolygós kék szemét bátran belemélyesztette az én dacos szürke szemembe és részvételt érdeklődött keserves inas-

sorsom iránt. Mődfelett kedves volt nekem ez a kislányos ravaszkodás. Megértettem. Mert Vilma, aki még iskolás, csuda csipősnylevű eszes kis fruska volt, csúfolta velem — a hosszalábú, nagyorrú kamasszal — Ninát. Emiatt sokszor hajba is kaptak, úgy hogy a papának kellett közbelépni és igazságot tenni. Nina azonban soha sem tett célszást az orromra. Ebből azt következtettem, hogy talán úgy tetszik neki, ahogy adva van. Elvégre akkor még nem volt plasztikai sebészet, sem orrformáló kötőfék. A papa pedig azzal állt pártomra, hogy kijelentette: „Az orr adja meg az arc formáját, karakterét. A nagy orr, még hozzá ha enyhén horgas is, arisztokratikus vonás az arcon. A megbízhatóság jele.” Ebben aztán mi is meggyeztünk Pannival szó nélkül, vagyis csak úgy hallgatólagosan.

Akkoriban járt a malmok — mifelénk — egy fapofájú cecei batyus zsidó. Kevésbeszédű keserű ember, de a batyuja valóságos vándor antikvárium. Kalendáriumokat, használt és új, jobb könyveket, folyóiratokat, levél és árkus papirokat, ünnepi alkalmakra szülő képeslapokat árult. En — mint már akkor is „íróember” — jó kundsajtja voltam. Ünnepek előtt rendszerint beállított. Estefelé jött — szállásra. En készítettem neki tiszta fekvőhelyet, csak úgy ahogy facér mobárlegényeknek is szoktam. A vasárjártól is gondoskodtam. Nem volt valami híthű zsidó, mert megett a tréflit, még ha szalonna, húrka vagy kolbász alakjában kintlant is neki. Jóba voltunk. Ha nem volt pénzem, hitelbe is adott. De nem olesobban, mint másnak. Ez alkalommal volt pénzem. Már tudtam, hogy nem mehetek haza karácsonyra, válogattam szép cifra csokolózgalambos karácsonyi üdvözlőkártyákat, hogy majd elküldöm azokat a négy gráciának a csárdai malomba. Kinek-kinek külön, de egy borítékban. Volt a sok között egy aranyozottségélyű, égőfáklyát magasba tartó anygalos, igazán művészi kivitelű, igen tetszelős nagyobbformájú kártya. Nekem nagyon megtetszett. Nem volt abból a fajtából több, azt az egyet megvettem, azzal a szándékkal, hogy azt Panninak küldöm el. Hanem, mivel nagyobbalakú volt, mint a többi, szinte felkínálkozott, hogy többet írjak rája. Irtam is. Talán többet, mint amennyit akartam. A jóisten tudja, csak úgy magától jött. Talán tudat-alatról. Ezt irtam:

Fársztón nehéz munkám után
Gyerekefjem szalmapárnára hajtom:
A Te nevedet sóhajtom...

Valami feszíti belől a mellem.
Részvét nyíllal a szívembe mélyen —
De azért nem fáj mégsem...

Mint két galy, az embereserdőben
Egymástól messze, viharverten élünk:
De van hitünk, reményünk...

Nincs még mit igérni egymásnak szóval...
A jövőnk útját csak az Isten tudja:
En készülok az — útra...

Krisztusváró, titkos, virrasztó esendben:
Harang ha kondul éjjeli misére,
Nézz fel a magas Égre...

Olt van, ki az árvaikat szemmel tartja,
Lest majd, akinek kezébe add kezed:
Hidd el, hogy az én leszek...

Feri.

Azt már nem tudnám megmondani, hogy hány félív papírt maszatoltam be, amíg ezt a „zöngemény” összehoztam, de nekem jól esett... Leírtam apró iskolás betűkkel a szép karton háttalajára — nagyon vigázva — betűhíány nélkül. Azután mind a négy kártyát egy borítékban — nohát persze hogy — Panni címére adtam postára s. k. Jaj, nem tudhattam, hogy ezzel elrontom Panni karácsony esztétét. Mert hiszen én örömlőt akartam szerezni neki.

Ugy történt, hogy karácsony szombatján Panni egyedül ment a faluba karácsonyfárávalókért. Benézett a postára is. Megkapta a neki címzett levelet. Az írásról — ráismert — tudta, hogy én adtam postára a nagy borítékot. Hazafelémenet útközben felbontotta. Elolvasta az írást. Örült a csudaszép képeslapnak, de szégyenelte a feltűnő megkülönböztetést a többiek előtt, elsikkasztotta a maga lapját. A többit átadta a lányoknak, kinek-kinek a nevére szóló. Vilma, az ördögös, csipősnylevű boszorkányapalánta kitalálta, hogy a lapokon nincsen sem címzés, sem bélyeg, reklamálla a Panni lapját. Mutassa meg ő is. Mit titkolozik. Panni — sok ugratás után — sírásra csempült szájjal — bevallotta, hogy igenis ő is kapott lapot. A boríték — az ő nevére volt címezve, tehát jogosan felbonthatta. Eldugta az övét és nem is mutatja meg, mert kicsúfolnák miatta.

A „nagyok” belenyugodtak, de Vilma nem. Amíg amazok a karácsonyfát öltöztették, Vilma kutatókörütra ment. Addig kutatott, amíg Panni titkos holmiai között rátalált a borítékra. Egy régi „Vasárnap Ujság” szűzmáriás képe mellé volt eldugva. (Később Panni azt mondta, hogy az a tény, hogy a kártya épen a Szűzmária képe mellé került, az csak véletlen volt. En elhittem neki). Node, Vilma nagy

20 kalapácsos, használt

MEDICAGOT

csakis kimondottan kifogástalan állapotban
keresek megvételre.

Ajánlatokat

„TOKÉLETES GÉP” jeligére e lap kiadójába kérek.

lármaival rontott be az elsőszobába, ahol a lányok a karácsonyjával bajlódtak. A borítékot a kezében lobogtatva éktelenül kiabálta: „Megvan! Megtaláltam! Nina majd ma éjjel felnezi a magos Égre... Ott van, aki az árvaikat szemmel tartja... Lesz majd, akinek a kezébe adja a kezét... A hosszalábú, horgasorrú Géef a Franci lesz az illető. Hajhaj!” Panni bőgve rontott Vilma, hogy kitépje kezéből a borítékot. Vilma ujjongva, röhögve szaladgált előle az asztal körül. A papa éppen kapóra jött. Szigorúan rászólt Vilma: „Adod ide rögtön azt a kopertát, te boszorkafiók.” Vilma csak a papájával nem mert „ujjat húzni”, — így hát a koperta a papa kezébe került. Kivette abból a képeslapot, elolvasta a verset és utána belemosolygott a szakállába. (Akkoriban minden valamirevaló molnárgazda szakállt viselt). Azután kézen, majd ülve a lérdéközé fogta a hüppögő kislányt. Megsimogatta a könnyfoltos kedves kerekded arcot és beszélt hozzá anya helyett, megindultan halkán: „Nono, hát ne keseregi árva madaram. Lát-hatod, hogy amazok, a taknyosok csak irigységből csúfolkódnak. Pedig akármit is beszélnek, az a hosszalábú horgasorrú fiú mégis csak valaki. Rávigyázhattok, hogy kifogja verekedni a helyét az életben. Tedd el kislányom ezt a szép lapot emlékül és őrizd is meg. Nem minden, akármilyen kislánynak irnak olyan szép verset, mint amilyent te ma kaptál. Aki magától ilyent tud írni, annak esze van. Akinek pedig esze van, az boldogul az életben. Inkább legyél büszke rá és amazokkal a csúfolkodó irigyekkel ne törődj.” Erre aztán Panni megbékélt.

Tizenegy esztendő kellett nekem ahhoz, hogy kezembe adhatta a kezét, negyvenkét esztendőre szóló önfeláldozó hűséggel... (Itt most aztán zárjel között azt is meg kell jegyeznem, hogy ha ő élne, ez az írásom ilyenformában aligha látható volna napvilágot. Ugyanis, szokása volt, mikor vasárnap délutánként, vagy más ráérő időben, ha irtam, óvatlan odalopakodott a hátam mögé és a vállamon keresztül olvasta az írásomat. Ha róla volt említés, meglökte a könyökömet, a tollam végighasított a papíron, jókora pacát ejtve. Elrontotta a kéziratomat. Nagyon nevetett és mondta: „Hóhó, barátom, engem hagyj ki a papírosaidról. Nincs szükségem az „öreglegény” reklamározására.” Amúgy is kegyetlenül megkritizálta az írásaimat, kicsúfolta, ha valami nem tetszett neki a sorok között. Kiténő nyelvé stílusérzéke volt. Arra azonban nem tudtam rábeszélni, hogy ő is írjon. „Elég egy háznál egyszerűen egy lepény” — mondta találoán. Egyszer aztán mégis „megtört a jég.” A „Budapesti Hírlap”-ban egy kis hírcske jelent meg a villamosstrágyázásról. Erre aztán megírta egy nagyon kedves élményét az akkor megjelenő „Molnárujságból” (Kovács Antal szerkesztésében jelent meg a lap 1909—12) Sepsiszentgyörgyön bevezették a villanyvilágítást, az elsőszobában egész éjjel égett egy lámpa. Ha éjjel felébredtem, csak arra pislantottam és már tudtam, hogy megy a malom. Ha az égő túlvilágos volt, akkor szaladt, ha vörösen volt, akkor lassan ment. (Vízérő-meghajtásunk volt). Ilyenkor kimentem, hogy a strázsákkal „ránbaszedjem.” Ha a villany rendben égett, akkor megfordultam a másik oldalamba. Az elsőszoba ablakában, amit egyben irodának is használtunk, eserepekben muskátlik voltak. Csodák csodájára, a muskátlik az éjjeli villanyfény hatására. Januárban kivirágoztak. Az első virágot Naci az én kabátom gomblyukába tűzte. Erről irt, olyan kedvesen, olyan szépen, hogy a „Budapesti Hírlap” — természetesen azért is, mert arra hivatkozással íródott — szóról-szóra átvette a cikket és vonal alatt közölte. Erre igen-igen büszke volt. Ugrasztott: „Hagyd el öreg fiú, én mégis csak jobban tudok írni, mint te. A te cikkeidet sohse vették át nagy lapok. Az engémet azonban egész terjedelmében átvette az az egy, a legnagyobb.” Mikor aztán én is „modernizálódtam”, vettem egy ócska pálcikás írógépet, amelynél egy mozgó pálcikával kellett a betűket megkeresni és azután lekoppantani, ezt a masinát elnevezte „szecska-vágó”-nak. A szecska-vágó esetében a „könyökműtről” már nem lehetett szó, a pennát nyakig tintába mártva, vastagon húzta ki a nem tetsző sorokat: „fésült”.

Most rendes jó gépen írok. Szinte érzekelem, hogy itt áll a hátam mögött. Biztosra veszem, hogy rosszalóan csóválja szellemfejét, de nem tudja a pennát nyakig bemártani, hogy „fésüljön.”

Igen. Ugyvan. Az idő eljárt, akár cserebogárra, akár anélkül. Minden, ami szép, ami kedves, amit szeretném megtartani, elmúlik, csak fésületni jár vissza fájó emlékezésképpen.

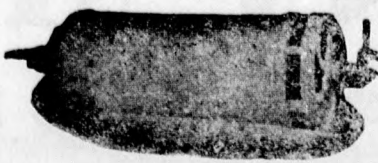
Öreglegény.

„COLUMBA-LILIPUT”

nagyteljesítményű triór

kis- és középalmoknak

Kisebb szemvesztéssel tökéletesebben trióröz,
mint a lassúforgású trióröngör



STAHEL ÉS LENNER

TRIÓR- ÉS LEMEZLYUKASZTÓGYÁR RT.

Budapest, VI.,

Országbíró-utca 44—46. sz.

A Kaplan-féle turbina története

A napokban egyik előkelő svájci napilapban hirdetés jelent meg, amelyben az ország egy nagy iparvállalata nyilvános versenytárgyalást hirdet 2 drb., egyenként 23.000 lóerő teljesítményű Kaplan-féle turbina szállítására. A hirdetésben egyben közli a rendelkezésre álló víz mennyiségét, esését és egyéb adatait is. A hirdetésben feltűnő volt a szöveg egyszerűsége, majdnem szófukar rövidege és az óriási teljesítményhez képest aránylag kis esés és vízmenynyiség, amelyet a pályázók „rendelkezésére” boesát. Az egész hirdetményt egy tenyérrrel le lehet takarni, ami már azért is feltűnő, mert nálunk egy ilyen hatalmas erőműtelep pályázati adatai és feltételei ivatek szottak megtölteni.

Pedig a dologban semmi csodálatos sincsen. A Kaplan-féle turbina ma már annyira tökéletes, hogy úgy mondjuk annyira szabványos, hogy a svájci világhírű gépgyáraknak már a legnékülzhetőbb adatok is elegendők arra, hogy szinte korlátlan teljesítőképességű gépegyégeiket megalkossák.

Pedig a Kaplan-turbina nem tekinthet vissza hosszú multra. Története ott kezdődik, amikor 1844-ben, a Neuberger stájer helyiség melletti patakon, egy esendes nyári délután folyamán Kaplan Viktor nyolc éves tanuló egy magakészítette vizikereket mutatott be játszótársainak. Véletlenül arra megy a gyermek tanítója is, aki megdicséri a kisfiút az ügyes munkáért. Ez mind semmi — mondja a gyermek tanítójának. Ha majd nagy leszek, még sokkal nagyobb és gyorsabban forgó kereket fogok csinálni. És ezzel öntudatlanul megszabta életének programját. Megszabta magának az utat, mely végül is a jelentékeny feltalálók első soraiba vezet.

Már kora ifjúságában szenvedélye volt Kaplannak a fúrás-faragás. A reáliskolában legjobban a fizikai órák kötötték le figyelmét. A legegyszerűbb eszközök segítségével készítette a többiek tökéletes elektromotorát, egy villamosvasutat és egy gőzgépet. Valamennyi úgy működött, mintha egy képzett mechanikus műhelyéből került volna ki. Legközelebbi munkája egy használható fényképezőkészülék volt, amit dirib-darab gummi hulladékokból s egyéb lomokból állított össze.

Erejtési után a bécsi technikai főiskolán gépészkést tanult. Önkéntesi évét a magyar-osztrák haditengerészetnél szolgálja le. Ebben az időben a technikusok a világ minden részén a turbina tökéletesítésével foglalkoznak, a gépészkésítésnek azzal a szakával, amelyet Kaplan is célul tűzött ki magának. Míg azonban más kutatóknak a legdrágább és legkiválóbb felszereléssel ellátott laboratóriumok álltak rendelkezésre, addig Kaplan a legegyszerűbb és legszegényebb felszerelést mondhatta csak magának. És ezzel a szegényes felszereléssel sikerült neki olyan turbinát szerkeszteni, amely alacsony esés mellett magasabb fordulatszámot és kedvezőbb hatásfokot tudott elérni, mint az általánosan használt és ismert Francis-féle turbina.

Mint fiatal mérnök, egy alsóausztriai gépgyárban nyer alkalmazást. Mint annyi más, úgy ez a gyár is a gyorsforgású turbina problémájával foglalkozott. Rendes kísérleti műhely nem áll Kaplan rendelkezésére. Ennek dacára segít magán. Papirosból különféle alakú és kivitelű csavarakat (propellert) csinál. Ezeket fűtött kályha fölé erősíti, hogy a felfelé áramló meleg levegő hozza azokat mozgásba. Ekként odotta meg az alapvető kezdeti elveket. A fontosabb részletkérdések megoldásánál a szerencse is szolgálatába szegődött.

Akkor, amidőn Kaplan a kályha fölé akasztott papíresavarral javában vesződött, úgy akarta a sors, hogy a brünni német technikai főiskolán egy gépészkésztői állás üresedjék meg. Kaplan pályázott az állásra és el is nyerte. Most már sokkal jobb eszközökkel folytathatta tehát kísérleteit. És ez végtelenül fontos körülmény volt. Kaplan ugyanis nem valami új dolgon spekulált, mert a turbinaszerkesztés akkor már ötvenesztendő multra tekinthetett vissza. Ennek dacára a technikusvilág nem volt elégedve az eredményekkel. Így az, amit Kaplan végre is megalkotott, jogosan nevezhető alapvető, új találmánynak.

A turbinának tudvalegőleg az a lényege, hogy kerek forog, noha az teljesen be van ágyazva egy víz (vagy gőz) áramba. Ezért beszélhetünk szél-turbinákról is. Csak ha alaposan szemügyre vesszük a dolgot, jövünk rá arra, hogy a szélmalom, vagy a szélkerék nem is olyan egészen egyszerű dolog. Aki egy közönséges küllőkeréket állít a szélbe, még azt sem tudja elérni, hogy a kerék megmozduljon. Ha

azzal akar segíteni, hogy a kerékre lapátokat alkalmaz, szintén nem megy többre. Az ok világos. A szélnek a felső lapátokra gyakorolt nyomását ellen-súlyozza az alsó lapátokra kifejtett nyomás. Az ideális szélkerék szárnyait a csavarmenet felülete szerinti alakban kell elrendezni és tengelyének a széllel szemben merőlegesen kell állania.

Azonban turbina és vizikerék között egy alapvető különbség áll fenn, amint azt a vizimalmokban jól tudjuk. Amintohogy azt is mindenki megérti, hogy minden vizikerék abban a pillanatban megállana, amint azt teljesen a vízáramba mártanák. De vízben is érhetünk el forgást, ha a vízárám ellen ferde felületeket alkalmazunk. Kísérletek igazolták, hogy a hatásfok akkor a legnagyobb, ha a ferde felületek a csavarmenet felületének alakját közelítik meg. Így lényegileg a turbinakerék nem más, mint egy kifordított hajócsavar. A turbinakeréket — a vizikerékel ellentétben — homlokoldalával kell az áram ellen állítani, hogy tengelye a vízárrámal azonos irányban fusson. Csak ekként foroghat a turbinakerék. Míg a vízben levő hajócsavar a vizet eltaszítja magától s ezzel viszi előre a hajót.

Ezek az alapvető megfontolások azonban még nem elegendők. Kedvezőbb eredmény volt elérhető akkor, amikor a víz egy bizonyos módon áramlott a lapátokra. Ezt egy második kerék, az ún. vezetőkerék alkalmazásával érték el. Ez tulajdonképpen egy lerögzített gömbölyű test. Sajátságosan hajlított lapátjai arra szolgálnak, hogy a vizet a lehető legnagyobb erőhatással vezessék a forgókerék lapátaira.

Ezek azonban ismert dolgok voltak, amikor Kaplan művéhez látott. Zavarólag hatott a technikusokra az a tapasztalat, hogy stájer közephegység vizéin alkalmazott turbináknak kicsi volt a hatásfoka, minthogy ezeknek vizének esése kicsiny és víz-bőségük ingadozó. Ezt Kaplan is tudta és azt tapasztalta, hogy ilyen helyeken a csavarakban elrendezett lapátú vizikerekek válnak be a legjobban. A Kaplan-turbinák csavarturbinák. A futókeréknek — egy áramvonalas kerékgyába — 2-8, többnyire azonban 4, állítható, szabadonálló, szárnyalakú lapátot építenek be. Erre a látszólag annyira egyszerű felismerésre azonban máról-holnapra még egy olyan technikai lángész sem jutott, mint Kaplan. Amikor Brünnbe került, ahol bár egy egyszerű, de mégis csak kutatóműhely állott rendelkezésére, minden szabad percét a laboratóriumában töltötte. Mikor késő éjjel, vagy hajnalban hazakerült, akkor kísérleteinek eredményét számtalanul dolgozta fel.

Közvetlenül az első világháború kitörése előtt már annyira haladt munkálataival, hogy azok találmányi bejelentése esedékessé vált. Számos szakember látogatásával szemben mindig bizalmatlan volt. Senkit sem avatott bele részletesen turbinájának titkaiba. Így nem esoda, hogy sokan svindlinek nyilvánították az egészet. A kedvezőtlen vélemény azonban egy csapásra megváltozott, amikor 1919-ben az első 26 lóerős Kaplan-turbinát egy gyárban felállították. Már az első világháború kitörése előtt rk. egyetemi tanárrá nevezték ki a brünni német technikai főiskolán. Amikor pedig 1927-ben a bécsi technikai főiskolán a vízörögök tanszéke megüresedett, azt Kaplannak ajánlották fel. Azonban egészségi okokból elhárította magáról a megtiszteltetést. 1934 augusztus 23-án, 58 éves korában agyvérzés ölte meg. Halála után Mürzseuhlagban, az állomásépület előtt, születése helyén, szobrot állítottak számára.

A régi vizikerekektől hosszú út vezetett a korszerű Kaplan-turbináig. Aki már látott egy korszerű vízerőművet, talán sajnálni fogja a régi vizikerekek romantikájának megszűnését. Sajnálni fogja azt a romantikát, amely egy Müllert, egy Schubertet a világ legszebb molnárkölteményei, molnárdalai megalkotására ihletett meg. De el kell ismernie, hogy a technikai lángész, a magasabb emberi szellemiség e téren egyik legszebb diadalát aratta.

DEICHSEL A. RT.

K Ö Z P O N T I I R O D A :

B U D A P E S T

XIII., Váci-út 98. szám

Telefonszám: 298-996

Sodronyszövetek

vas-, platinázott acél-, foszforbronz- és sárgarézhuazalból.

Gabonahámószövetek

minden malomipari célra.

Övóhelyi nyílászáró szerkezetek.

Gázajtók. Vészkijárók.

Sodronykötelek,

sodronyfonatok, tuskéshuzal

a legjobb kivitelben.

a legolcsóbb árakon.

Tótkomlós község előljáróságától.
ad. 2477/1941. ikt. sz.

AJÁNLATI FELHÍVÁS.

Tótkomlós község a tulajdonában levő, mindkét üzemképes gőzmalomának hasznonbérbeadását, vagy megfelelő vételár megajánlása esetén azoknak örökáron való eladását határozta el 1942. év február hó 1-ével.

Felhívja a község előljárósága mindazokat, akik a malom hasznonbérletére, illetve megvételére reflektálnak, hogy ajánlatukat zárt borítékban Tótkomlós község előljárósága címére 1942. év január hó 5-én déli 12 óráig annál is inkább nyújtják be, mert az elkésve beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok borítékján „Malombérel” jelzés feltűnően kiirandó.

Az ajánlatok a község előljárósága által 1942. január hó 5-én déli 12 órakor fognak felbontatni.

Részletes ajánlati feltételek a község előljáróságánál megtekinthetők bármely hivatalos napon.

A bérelt időtartama 25 év.
Tájékoztatóul közöljük, hogy az egyik malom 4 hengeres, 8 járatú, 2 kőjarrattal, 1 elődaráló töretővel, gabonatisztító berendezéssel, 3 síkszítával. Meghajtóerő 90 lóerő, félstabil gőzgép kompond kondenzátorral, előfűtő aknával. Villanyvilágítási berendezéssel. A községben egyedülálló gőz- és kádfűrdővel. Teljesítménye 24 óránként 200 mázsa.

A malom a község központjában fekszik 4 köves út kereszteződésénél.

A másik malom a község belterületén fekszik, szintén köves út mellett közvetlenül és villanyberendezéssel van ellátva.

A malom 7 járatú, 1 kőjarrattal, 1 előfűtővel, 1 daratisztítóval, 1 síkszítával, 45 lóerős kompond kondenzátoros félstabil gőzgéppel, előfűtő aknával. A malomnak külön olajsajtóló berendezése van.

Teljesítménye 24 óránként 100 q örlemény és 80 q darálás. Ajánlatokat az 1939. évi IV. tc. (zsidótörvény) korlátozása alá eső személyektől nem fogadunk el.

Tótkomlós, 1941. december 12-én.

Gaál József dr. sk. h. főjegyző. P. H. Antal István sk. bíró

Karczag és Társa műszaki cég, Budapest, VI., Lázár-u. 13. Tel.: 119-084



A legrégibb svájci szitaselyemgyár H. TH. PESTALOZZI

cég világhírű selymei kizárólag cégünknel, vagyis a magyarországi vezérképviselőnkél kaphatók.

Kitűnő szítálóképességért és minőségért szavatolunk!

Az összes kelendő számokból állandó friss készlet.

Mindennemű ipari, műszaki cikkek és malomipari gépek állandóan raktáron.

Az ideai búzák és rozsok az esőzések miatt iszaposak, csírások és üszkösek.

Kizárólag csak: **PERNYÉSZ-féle**
érdesfelületű verőléccel tisztíthatók jól

A világ leggazdagabb szénországa

Miért fáj Kína feje a Stalin-, Csurcfill-, Roosevelt-társaságnak?

Mióta Japán életérdekeinek védelmében Kína ellen háborút visel, Kína a világesemények középpontjába került. Bár alig van olyan nap, hogy a világ-sajtó Kinával ne foglalkozzék, a rá vonatkozó hírek kivétel nélkül politikai vagy hadászati természetűek. Így csak a legbeavatottabb körök tudnak arról, hogy Kína a maga kulturális elmaradottságában, zilált szociális és politikai helyzetében mégis a világ legnagyobb ásványi kincseit mondhatja a magáénak. Csupán szénkészlete olyan elképzelhetetlenül óriási, hogy csaknem eléri a világ összes ismert szénkincseinek összmenyiségét. Ez pedig nagyon nagy szó! Egyetlen tartományában, Shansi tartományban több antracitja és kőszene van, mint az Északamerikai Egyesült Államok mind a harmincegynehány államának együttvéve.

Neves geológusok már évtizedekkel ezelőtt kiszámították, hogy két évszázad alatt az északamerikai, egy ezredév alatt az európai szénkészletek ki fognak merülni. A világ szénfogyasztása azonban az említett számítások óta olyan hihetetlen mértékben emelkedett, hogy minden valószínűség szerint sokkal hamarabb következnek be az amerikai és európai szénhiány. Ha pedig ez megtörténik, akkor szén- és vasércinészei révén Kína a világ iparának központjává válik.

Kína természeti kincseinek mértékéről az első biztos hírek báró Richthofen Ferdinándtól, a bécsi Földtani Birodalmi Intézet egykori tanársegédjétől származnak, akit 33 éves korában, 1866-ban azzal bízott meg a kínai kormány, hogy a birodalomban földtani és bányászati kutatásokat eszközöljön. A fiatal tudós, aki már előzőleg a világ minden részét bejárta, mindössze négy évre volt szüksége ennek a valóban óriási és nehéz feladatnak megoldásához. Ebben az időben, sőt még a mostani japán háború előtt is, Kína tizenegy millió négyszögkilométer területével 1/10 résszel volt nagyobb, mint egész Európa. Báró Richthofen hét rendbeli utazása során ennek a gigantikus területnek mind a tizennyolc tartományán keresztülutazott. Holott a már akkor is kb. 420 millió lakost számláló birodalom nem volt éppen kellemes helynek nevezhető európai utazók számára.

Richthofen ernyedetlen munkája — az átkutatott terület nagy terjedelme és az aránylag rövid idő dacára — olyan gondos és pontos volt, hogy a későbbi kutatások jórészt csak az ő adatainak megerősítésére szorítottak. Ez a munka a tudósok világhírt szerzett. A kutatóútjain összegyűjtött anyag tudományos feldolgozására tíz esztendő szorgalmas munkájára volt szüksége. Az eredetileg az angol és a német kormányok által visszautasított, de végül is I. Vilmos német császár támogatásával kiadott — Kína talajkincseiről és gazdasági kilátásairól szóló — ötkötetes műve az egész világon óriási feltűnést keltett. A mű a Német Földrajzi Társaság kiadásában, Berlinben jelent meg. Ettől az időtől kezdve néztek Kínára a világ államférfiai egészen más szemekkel.

A kutatások alkalmával Kína minden egyes tartományában többé vagy kevésbé gazdag szén- és vasérclelőhelyeket talált Richthofen. A leggazdagabb kiaknázzható antracit és széntelepléseket azonban a fentemlített Shansi tartományban találta, amely Pekingtől nyugatra fekszik. Állományát 1270 milliárd tonnára becsülte. Ez az elképzelhetetlen szemmenyiség a trianoni Magyarországot kb. 16 méter vastagságban, tehát egy háromemeletes ház magasságában borítaná be szénrel. Csupán ez a szénkészlet több, mint az Egyesült Államok összes, valóban kibányászható szénkészlete! És csaknem háromnegyed részét teszi a világ többi országai szénkészleteinek. Jelentőségét és értékét nagyban emeli az a körülmény, hogy a szénrétegek vaskörtegeket zárnak magukban s így egy és ugyanazon bányából szén és vasat is lehet kibányászni.

Azonkívül még Délkínában vannak jelentékeny szénlelőhelyek, mégpedig Hunan, Szetsuan, Kueitcsau és Jünan tartományokban. Csupán a négy tartományban több a szén, mint egész Angliában, sőt több, mint Németországban, a visszacsatolt Sziléziával együtt. Richthofen Kína összes szénkincsét 2000 milliárd tonnára becsülte. Tehát tizenháromszor annyira, mint amennyi szén az angol szigetországban van.

**Ha használt gépet akar venni,
vagy feleslegessé vált gépet
el akarja adni forduljon bizalommal**

Kemény Manó

céghez,

Budapest, V., Akadémia-utca 21. szám

Kína vasércekben is gazdag. A Tiesanpu melletti Taje-bánya — kb. 110 km-nyire a Hankau-Wucsang-Hanang városok központjától — a világ leggazdagabb vasérclelőfordulásának tekinthető. Az érterületen — csupán a föld felszínén, kibúvások alakjában — állítólag 500 millió tonnánál több vasércet állapítottak meg. Még pedig 70%-os mágnésvaskövet, ezt a legértékesebb vasércet. A Taje-bánya földalatti érckészletét háromszorosa becsülték a felszíni mennyiségnek. Ezenkívül még egy igen gazdag vasbányája van Kínának. A Tungkuansang-bánya, a Sanghaitól nyugatra elterülő Anhu tartományban.

Kína ásványi kincseit, elképzelhetetlen gazdag szén- és vastelepléseit azonban még alig-alig kezdték kihasználni. A közlekedési viszonyok ugyanis annyira rosszak, a vasúti hálózat olyan kicsi, hogy még a legnemesebb szene és a leggazdagabb érce is csak azokon a helyeken veheti fel a versenyt Európával és Amerikával, amelyek szorosán a tengerpart mellett fekszenek.

Amint Kína ásványi gazdagságáról a világ tudomást szerzett, az ultrakapitalista-plutokrata nagyhatalmak megtették előkészületeiket arra, hogy a kincsek feltárását, kiaknázását kezükbe kaparinthassák. Az idegengyűlölő Kína vonatkozott ugyan külföldieknek bányakoncessziókat adni, de pénzzel és egyéb sötét eszközökkel az akkori kínai államférfiak mégis megközelíthetőek voltak. Minden reményük meg volt tehát az érdekelt nagyhatalmaknak arra, hogy céljukat előbb vagy utóbb elérhessék és a világ leggazdagabb bányáiba behellessenek.

Minderről a kitűnő japán diplomácia kellő időben tudomást szerezvén, szintén nem maradt tétlen. Japán, ez a fejlődő és túlnépesedett nagyhatalom tudvalegleg annyira szegény szénben és vasércben, hogy majdnem kizárólag külföldi behozatalra szorul. Kétségbeesve nézték tehát államférfiai, hogy a közvetlen közelében fekvő és rá nézve életfontosságú természeti kincsek legjobb útján vannak ahhoz, hogy ebek harmincadjára kerüljenek s hogy azoknak még arra a csekély részére sem lehet kilátása, amely életfennmaradáshoz nélkülözhetetlenül szükséges s így arra több joga van, mint az összes többi, szénrel és vassal egyébként bőségesen ellátott pályázónak.

Hogy jogait biztosítsa és lábát megvesse, 1894-ben jött meg az alkalom. Ebben az évben ugyanis Koreában, Kína vazallusállamában, a Tonghak szekta fanatikusai lázadást szítottak. A lázadás leverésére — amely japán állampolgárok életét és vagyonát veszélyeztette — Kína néhány ezredet küldött Koreába. A szedett-vedett, fegyelmelen elemekből álló kínai csapat azonban nem bírt a lázadókkal, sőt a japán alatvalókkal szemben is brutálisan járt el. Természetesen ezt Japán sem nézhette összetett kezekkel. Ljaotung félszigeten tehát olyan hadsereget tett partra, amely 1895-ben Port-Arthur kikötőjét elfoglalta és Weihaiwei kínai hadikikötőt ostrommal bevette. Az akció a shimonoszeki-i békével végződött. Korea független állammá nyilvánították. Japán — nagyobb összegű hadikárpótláson kívül — megkapta Formozát, a Pescadores szigetsortot és Ljaotung félszigetét. Ezzel telejsült Japánnak az az óhajja, hogy a kínai szárazföldön támaszpontra tegyen szert.

**KELLEMES KARÁCSONYI
ÜNNEPEKET ÉS
BOLDOG ÚJÉVET KÍVÁN**

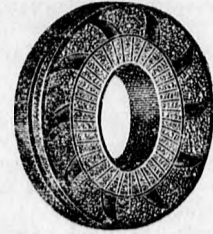
IGEN TISZTELT VEVŐINEK

KANN ÉS HELLER RT.

B U D A P E S T

V., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 62. SZÁM

Műőrlő és darálóköveket



30 év óta a legjobb
minőségben készít

Gabonahámok
bélése

garanciával

Kossányi István

malomkögyára

Budapest, V., Visegrádi-utca 55
Telefon: 291—494

Ez ellen azonban a plutokrata nagyhatalmak óvást emeltek s az akkor még teljes erejét ki nem fejtett Japán kénytelen volt Ljaotungot Kínának visszaadni. A precedensre hivatkozva, most már a nagyhatalmak is flottabázisok szerzésére törekedtek Kínában. A megbénult és tehetetlen Kínát sikerült is háborús fenyegetésekkel megbénítani. Így Oroszország 1897-ben megkapta a Japántól elrabolt Ljaotung félszigetet és Anglia, valamint más nagyhatalmak is fontos területekhez és támaszpontokhoz jutottak. A csorbát azonban csakhamar kiköszörítette Japán az Oroszországgal szemben viselt háborújával, aminek befejeztével 1905-ben Sachalin sziget déli részét és Keantung kínai tartományt, Ljaotung félsziget déli részén, vette birtokába. Ezt követte 1910-ben Korea megszerzése, mely Japánt a nagyhatalmak első sorába emelte. A későbbi események már a mai kor fiai előtt is ismeretesek. Az előző világháború Japánnak újabb területeket hozott és a háború után Mandzukó is protektorátusa alá került. Csenedestengeri szigetsortok is (Karolina-, Marianna-, Marshall-szigetsortok) igen jelentékeny. Egyik birtoka sem hozott azonban szén, vasat és olajat olyan mennyiségben, amely ennek a törekvő és nagyjövőjű országnak szükséges volna iparának ellátására és népessége megélhetésének biztosítására.

Az elmondottak eléggé megmagyarázzák azt a nagy részvétet, amelyet Anglia, az USA és Szovjet-országnak Kína iránt mutatnak. Nem Kínát sajnálják ezek a plutokraták, hanem Kína kincseire akarják rátenni kezüket. Jól tudják, hogy Kinával csakhamar és könnyen elbánnának. De a hatalmas és hadierényekben annyira gazdag japáni ellenfél győzelme előreláthatólag egyszer s mindenkorra megfosztaná őket attól, hogy a kínai zavarosban halász-hassanak és szokott módszereikkel Kínát és a kínai népet kizsákmányolhassák. Erre gondoljon tehát mindenki, amikor a kínai eseményekről és a Kínának nyújtott angol, amerikai és szovjetországi „önzetlen” segítségről olvas. Azonban hiába minden áskálódásuk és erőlködésük. A tengelyhatalmak kétségtelen győzelme Kelet-Ázsiában is új világrendet fog teremteni és Kína természeti kincsei elsősorban is azoknak fognak hozzáférhetővé válni, akiknek ez az ország életterükhöz tartozik, tehát kétségbevonhatatlan elsőbbségi joguk van ahhoz, hogy legfontosabb életszükségletüket onnan fedezhessék.

*Lithophob
segít!*

Régi vízkövet üzemközben lezedi, új vízkő
képződését megakadályozza!

1 kilogramm alapára 5.— pengő

Ismerető ingyen! — Egyed árusító:

TOLNAI BÉLA ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VI., HORN EDE-U. 20. TEL.: 12-13-62

**Összes vevőinek és barátainak
kellemes karácsonyi ünnepeket kíván**

Budapest, V., Klotild-utca 14/b. Tel.: 119-374

ZOLTÁN ZSIGMOND

a SVÁJCI SZITASZELVÉNYGÁR RT.

THAL (Schweiz)

R. Hohl & Co. márka

képviselete és gyári lerakata

Előfizetőinkhez, Olvasóinkhoz!

A háború immár harmadik éve folyik. Hátasát mindenki érzi; nagy és kicsi egyaránt. Gazdasági életünk ez alatt az aránylag rövid idő alatt igen nagy átalakulásokon ment át. Az átalakulási folyamat mindenkit közvetlenül érint, mert legjellegzetesebb tünete a nyersanyagok megfogyatkozása, a behozatal nehézsége és ezeknek következtében az egész vonalon bekövetkezett drágulási folyamat. Úgyszólván minden közszükségleti cikk megdrágult. Drágább lett minden anyag, drágább lett a papíros, emelkedtek a munkabérek. Több kerül a posta, a távirat, emelkedtek a szociális terhek; emelkedett az adó is.

Ennek a drágulási folyamatnak súlyos terheit mi is már korábban éreztük. Amíg az általános áremelkedési folyamattal csaknem mindenki, gyáros, iparos, tisztviselő, munkavállaló többé-kevésbé saját jövedelmeinek emelkedésével lépést tudott tartani, addig a szaklap bevételei, előfizetési díja mindmáig változatlanul maradt. Ezzel szemben minden kiadása az általános helyzetnek megfelelően emelkedett.

Ennek dacára összeszorított foggal és elszánt igyekezettel azon voltunk, hogy az előfizetési díjat eddigi színvonalán tarthassuk. Ámde elérkeztünk ahhoz a ponthoz, amikor ez már a szaklap saját anyagi romlása nélkül tovább nem volna lehetséges. Így mi is kénytelenek vagyunk a szaklap eddigi, évi 16.— pengős előfizetési díját évi 20.— pen-

gőre felemelni, ami az eddigivel szemben negyedévenként 1.— pengő növekedést jelent. A mai viszonyok mellett és kiadásaink növekedéséhez képest nem jelentős áremelkedésről van tehát szó.

Azt hisszük, hogy az előfizetési díj szerény és nagyon mérsékelt felemelését nem kell bővebben indokolnunk. Ennek elkerülhetetlen voltával mindenki tisztában van. Inkább az szorulna magyarázatra, hogyan és miképpen bírtuk eddig is a megnövekedett terheket a régi előfizetési díj mellett elviselni?

Azért bizonyosak vagyunk abban, hogy kedves előfizetőink és olvasóink teljes megértésével találkozunk, amikor ezt az elkerülhetetlen és immár elodázhatatlan lépést nekik bejelentjük. Bejelentjük azzal együtt, hogy a Magyar Molnár Lapja ezután is az lesz, ami eddig volt. A magyar keresztény malomipar, a dolgozó molnárság érdekeinek megalkuvást nem ismerő harcosa, jogos kívánságainak hangoztatója és sorsának, működésének, fejlődésének igaz krónikása.

Az 1942. évre a szaklap előfizetési díjai:

egész évre	20.— pengő
félévre	10.— pengő
negyedévre	5.— pengő

A lejárt előfizetések megújítását már ezen az alapon kérjük.

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA.

A Magyar Molnár Céh közgyűlése

Folyó hó 14-én délelőtt tartotta a Magyar Molnár Céh 1941. évi közgyűlését.

A közgyűlésen Schmidt Béla igazgató elnök. Röviden üdvözölte az egybegyűlt tagokat, majd rátért a közgyűlés sorrendjére és felkérte Nádus László titkár tartása meg titkári jelentését.

Nádus László titkár részletesen ismertette a Céh ezévi működését. A Molnár Céh időszaki kérdéseket tárgyalta meg az év folyamán. Ezeket tudományos megvitatás tárgyává tette és így hozzájárult a kérdések gyors és gazdaságos megoldásához. A Céh 6 előadó ülést tartott, közreadott 5 Malomipari Szakismereti Gyűjteményt, amelyben igen értékes adatokat, táblázatokat és diagrammokat közölt. A *Titkárság* 203 ügyet intézett el. A Céh a molnártovábbképző tanfolyamon ösztöndíjakat osztott ki a szegény és jó előmenetelű tanfolyam-hallgatók között.

Végül kegyelettel emlékezett meg a titkári jelentés az év halottairól.

Siklósi Gyula pénztáros a Céhnek a számvizsgálók által ellenőrzött anyagi ügyeiről számolt be, amelyek mint a számok bizonyítják, szilárd alapon nyugszanak.

Ezután a tisztújítás következett. A tagok a régi vezetőséget választották meg újra. *Vitéz Vargha Vilmost*, a Gizella Gőzmalom Rt. alelnökét a *molnáriskola* létrehozása érdekében kifejtett kiemelkedő tevékenységéért a közgyűlés tiszteletbeli elnökké választotta.

Rövid szünet után Maier György igazgató gróf Széchenyi István és a 100 éves Hengermalom címen tartotta meg előadását. Kitért a malomiparnak a múlt század elején lévő helyzetére. Rámutatott arra a nagy kockázatra, amit akkor a teljesen újszerű hengermalom alapítása jelentett. Kidomborította gróf Széchenyi István nagyságát és előrelátását, amely ebben a technikai és gazdasági kérdésben is nagyot és maradandót tudott alkotni. Foglalkozott a Hengermalom fejlődésével s annak kihatásaival a magyar gépgyártó ipar fejlődésére.

Az előadást a közgyűlés nagy tetszéssel fogadta.

Ezek után dr. Gruzl Ferenc, a Magyar Gabona- és Lisztkísérleti Intézet igazgatójának előadása következett „Az 1914. évi búzák minősége” címen. Rámutatott az 1941. évi búzák belső értékére, amely még mindig a hátrányos időjárás bélyegét viseli magán. Kitért a felszabadult területeken termelt búzák minőségére is. Megemlítette az erdélyi búzák aránylag előnyös voltát. Rávilágított arra, mennyi munka vár egyes helyeken az állami intézményekre gabonanevelés terén, hogy a béke évek igényeinek megfelelő minőségű búza termeltesse az ország gabonatermő vidékein. — a megállás ideje alatt elszaporodott nagyobb hozamú, de igen gyenge tulajdonságú búzák helyett.



OK
Légengörgő Lovaskocsin
ÚJÍTÁS!
a gumihány idejére
leszerelhető vastalpu kerekek!
Gyártja: **ORENSTEIN ÉS KOPPEL**
MAGYAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
Budapest, VI. Vilmos Császár-út 31.

Az igen magas színvonalú, értékes előadásért az előadót a közgyűlés meleg ünnepélyesen részesítette.

A közgyűlés, amelyen dr. Karácson Jenő, lapunk főszerkesztője és a Magyar Öskeresztény Malom Szövetségének ügyvezető igazgatója képviselte a szaksajtót, kellemes hangulatban záródott. A tagok nagy része átvonult a Keszei-féle étterembe, ahol fehér asztal mellett a molnárkérdések megvitatása tovább folyt.

Az erő- és munkagépek

a fokozódó szükségletnek megfelelően egyre nagyobbak lesznek. Ennek a fejlődésnek határát egyelőre még nem tudjuk belátni. Amit még ma a legnagyobb eddig létező egységnek tekintünk, azt 1-2 év, néha 1-2 hónap múlva már egy sokkal nagyobb gép túlszárnyalja. A mostani háború kitörése előtt a legnagyobb turbógenerátor (gőzturbina által meghajtott elektromos generátor) az Antwerpen melletti Schelle erőműtelepen felállított gépegység volt. Ez a generátor 80.000 kilowatt teljesítményű volt, ami 100.000 lóerőnek felel meg. Percenként 3000 fordulat mellett 10.500 volt feszültséggel dolgozott. A gép méretei valóban hatalmasak. Rotorja — ez a forgó rész — 5,00 méter hosszú, 1,00 méter átmérőjű és 42.000 kg súlyú. A sztator — ez az álló rész, amiben a rotor forog — 114.000 kg-ot nyom. Ennek az óriásgépnek megépítése egyébként indokolt volt, mert jóval olcsóbban dolgozik, mint az eddigi nagygépek, amelyeknél egyébként csak legfeljebb 1500 perccenti fordulat volt elérhető.

HORTOBÁGY

alacsonyfordulatú, nagyteljesítményű kalapácsos zúzógépek,

F Á G

kőmeghajtások, nagytrékek, golyós- és görgőscsapályák,

DUFOUR

szita- és daraselymek, gépszíjak, varrószíjak, hevederek, serlegek és minden más, a malommal kapcsolatos műszaki áruk legolcsóbb beszerzési forrása:

Műszaki

és Kereskedelmi Társaság

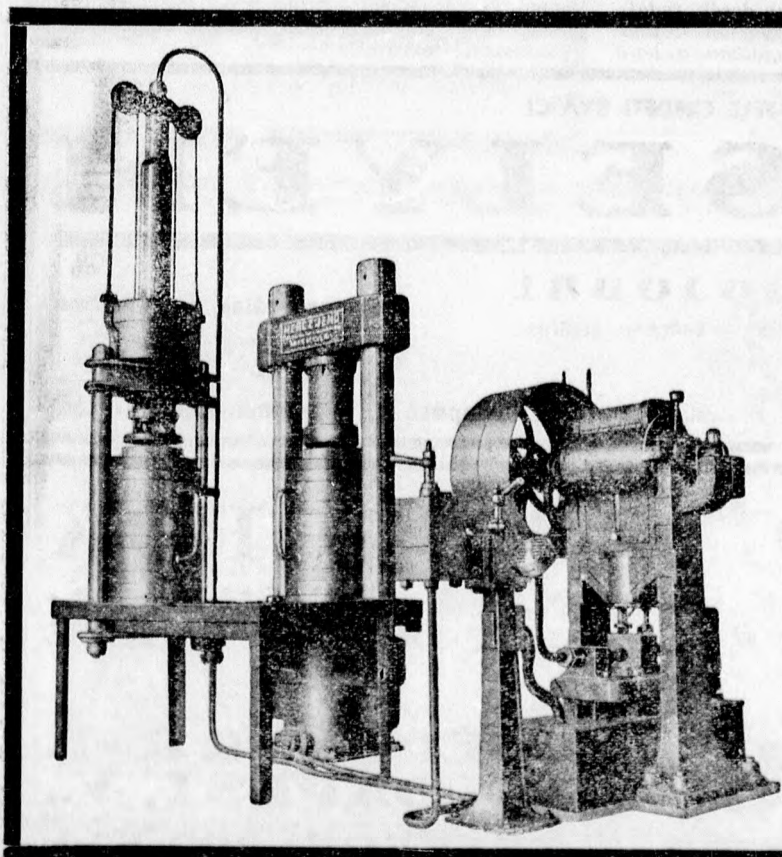
HORVÁTH ÉS MIKLÓS

DEBRECEN

HUNYADI-UTCA 17. TEL.: 24-45

SÜRGÖNYCÍM: MÜKÉ-TÁR, DEBRECEN

Nagy áruvaktárunk lehetővé teszi rendeléseinek azonnali és gyors kiszállítását



HERCZ JENŐ

GÉPGYÁRA ÉS VASÜNTÖDÉJE
MISKOLC

Alapítatott 1879. évben.

Legújabb szerkezetű növényolajgyártó gépek:

víznyomású sajtók, szivattyúk, zúzó hengerek, gőz- és tüzpörkölők, szűrő sajtók,

szabadalmazott napraforgó és főkmaghajlító gépek.

Gépeim használatával a legnagyobb olajkiadási érték érhető el.

Fa és barnaszéntüzeltésű generátorok.

Dieselmotorok átalakítása fa vagy barnaszén üzemre.

Kérjen árjegyzéket és árajánlatot!

A Kihágási Tanács döntése a napraforgóolaj szabad forgalmában

Engedély nélkül vásárolt és a Futurának vételre fel nem ajánlott napraforgóolajnak eladás céljából szállítása miatt a 36.600/1940. Ip. M. sz. rendelet 2. és 8. §-ai alapján folyamatba tett kihágási ügyben 7.955/1941. Kih. sz. ítéletével a Kihágási Tanács a másodfokú ítéletet megváltoztatta és terhelte az elene emelt vád- és jogkövetkezmenyei alól felmentette. A lefoglalt 108 kg olaj és tartályok visszazolgáltatását elrendelte. Terhelte azért büntették meg, mert 1940-ben engedély nélkül napraforgóolajat vásárolt össze és ezt a Futurának való előzetes felajánlása nélkül akarta eladni. Az ítélet a 36.600/1940. Ip. M. sz. rendelet 2. és 8. §-aiba ütközőnek minősítette terhelte esekelményét.

Annak megállapítása után, hogy terhelte sem termelőnek, sem olajsajtó-iparosnak nem tekinthető, a Kihágási Tanács megítélése szerint a cselekmény sem az idézett, sem egyéb szakaszba ütközőnek nem minősíthető. A 2. §. ugyanis olajosmagvakra és nem olajra vonatkozólag tartalmaz rendelkezéseket, terhelte pedig olajat vásárolt össze kisebb egységekben, különböző forrásokból. Ez okból nem alkalmazható a 3. §. sem, mert az is csupán kifejezetten napra-

forgómagra és tökmagra vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz. Nevezetesen, hogy ezeket a magokat a termelőtől csak a Futura, vagy az vásárolhatja meg, akinek erre az olaj- és zsiradékpari bizottságtól engedélye van. A 8. §. ugyancsak nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, melyeknek alapján terhelte büntethető volna, mert ez a szakasz az olaj tekintetében csupán az olajsajtó iparosokra vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz, terhelte pedig, mint fentebb megállapított, ilyenek nem tekinthető. Nem esik a terhelte által összevásárolt 108 kg napraforgóolaj a 4.570/1940. M. E. sz. rendelet hatálya alá sem, mert ez a rendelet csupán a 10 q-t elérő mennyiség zárolását rendelte el. Miután tehát terhelte esekelményének elkövetésekor oly jogszabály, mely az ismertetett tevékenységet tilalmazta volna, nem volt, terhelte esekelménye kihágásnak nem minősíthető, miért is a rendelkező rész értelmében kellett határozni.

Természetesen a Kihágási Tanács fenti döntése csupán az elmúlt időnyre vonatkozik, minthogy az újabb rendeletek minden olajmennyiséget zárolnak.

A hatalmas víz

Hogy a víz micsoda, azt nagyjából mindenki tudja. Víz mindenütt van. Van a bűzában, amit megőrölünk; van a lisztünkben. Sőt még a hengerekünk acélhengereiben is mindig és mindenütt található bizonyos vízmennyiség. Sem ember, sem állat, sem pedig növény víz nélkül nem élhet. A víz hiánya egyértelmű volna a biztos halállal, még pedig valószínűleg a világ minden élőlény számára. Hogy a víz miből áll, azt már minden nagyobbcska iskolások tudják. Két rész hidrogénből és egy rész oxigénből. A vegyészek ezt a H₂O jelzéssel, tehát két betűvel és egy számjeggyel fejezik ki. Ha a világ bármely részén lakó, bármilyen fajú vagy nemzeti-ségű vegyész ezt a vegyi jelet meglátja, bármilyen is az anyanyelve, azonnal tudja, hogy ez a jel vizet és csak kizárólag vizet jelent. Hogy azonban ez a két egyszerű betű mennyi és milyen csodálatos dolgokat rejt magában, azt csak szakemberek tudják.

A modern vegytan tanításai szerint egy anyagnak azt a legkisebb részét, amely még ugyanazon tulajdonságokkal bír, mint ugyanazon anyag nagyobb tömege, molekulának nevezik. Tehát az a legkisebb részecske, amely még üvegtiszán átlátszó, folyékony és amely 100 C foknál forr és 0 C foknál megfagy, a víz egy molekula. Ennél kisebb részre már nem lehet a vizet felosztani, mert akkor már ez a legkisebb részecske, a molekula, alkotórészeire bomlik. Még pedig két atom hidrogénre és egy atom oxigénre.

Tekintsünk meg közelebbről egy ilyen molekulát. Ezt azonban csak képletesen gondoljuk, mert minden molekula, még a létező legnagyobb is, még mindig sokkal kisebb, semhogy a legjobb mikroszkóppal is láthatnók. Ember tehát még nem látott vízmolekulát. Hogy azonban ennek dacára mégis van, azt bizonyosan tudjuk, noha csak közvetett úton. Nemesak azt tudjuk, hogy van, hanem meg is tudjuk számlálni őket meglehetősen pontosan. Csak éppen nem láthatjuk. És ennél kezdődik a víz első csodája, ami egyébként magának az anyagnak a csodája is.

Joliot-Curie tanár, Nobel-díjas fizikus, egy gyűszűnyi víz molekuláinak számáról valóságos szédítő adatokat közöl. Szerinte egy gyűszűnyi víz annyi molekulából áll, mint ahány gabonaszem a világon van és volt, amióta az emberiség egyáltalában gabonatermeléssel foglalkozik. Egy szabad szemmel még éppen látható harmatescsepp pedig annyi molekulából van felépítve, ahány másodperc telt el százezer évszázad óta.

Ennyit a molekuláról. Dacára emberi agy számára elképzelhetetlen parányiségének, minden molekula még kisebb részekből, az atomokból van összeállítva. Így minden vízmolekula három atomból, két hidrogén- és egy oxigén-atomból áll. Mint azt a fenti vegyjel mutatja. Hogy ez igaz és valóban így van, bizonyítására nem kell, csak egy zseblámpaelem. A kísérlet csoda egyszerű. Csak két sodronydarabot kell az elem két pólusához erősíteni és a sodronyokat

egy olyan pohár vízbe vezetni, amelybe előbb egy kis sót tettünk. Azonnal apró hólyagok szállanak fel a sodronyok mentén. És pedig az áram belépésének helyén oxigén, kilépésének helyén kétszer annyi hidrogén keletkezik. Annak is igen egyszerű módja van, hogy arról, miszerint a két keletkező gáz valóban oxigén, illetve hidrogén, meggyőződhetünk. Jobb azonban, ha ezt nem tesszük, mert az ilyen kísérletezés igen könnyen testi épségünkbe, sőt életünkbe is kerülhet.

A víz ugyanis a világ egyik legfélelmezbet és legalattomosabb anyaga. Alkotórészei pedig a világ egyik legborzalmasabb robbanóanyagának összetevői. Ez a robbanószer amellet annyira rosszakaratú, hőbortos, nehezen fékentartható és kezelhető, hogy akkor inkább a sokkal „jóindulatubb” dinamitot, nitroglicerint, trinitrotoluolt vagy egyéb ilyen pokolfajzatát használjuk robbantásnál. A vízből nagy fáradsággal, illetve sok villamosárammal nyert két gáznemű anyag, a hidrogén és az oxigén ugyanis általában vegyi egyesülésre törekszik, hogy újból vizet alkosson. Ha most már a két gázt egy közös üvegben fogjuk fel és jól összekeverjük, akkor — egyelőre semmi sem történik. Mert a víz alattomos. Már születése előtt is. A két, újból egyesülésére leskelődő gázt évtizedekig, bármédig is eltarthatjuk a közös üvegben. Semmi változás sem fog bekövetkezni.

Jaj azonban akkor, ha csak a legkisebb szikra is kerül a gázkeverékbe. Mert akkor ez a durranógáznak nevezett gázkeverék abban a pillanatban óriási detonáció mellett felrobban és egy másodperc töredéke alatt, lángok kíséretében, mindent elpusztító erővel adja le azt a hatalmas energiát, amely a két gázt egymástól elválasztotta. A robbanás eredménye pedig, az elégséges terméke, finom vízgőz alakjában verődik le a feldúlt és megsemmisített környezet romjaira.

Ilyen durranógáz robbanás óriási méretekben fordul elő a természet ölen. A villám ugyanis, amely nem egyéb, mint elképzelhetetlen erejű elektromos szikra, az őrzöngő gyorsasággal befutott pályáján átjába akadó felhők esőcseppecskéit vegyileg megbontja. Még pedig — mint már tudjuk — hidrogénre és oxigénre. De egyúttal azonnal fel is gyújtja az elegyet. Ezért a villám után mindig ott látjuk susrogógni ezt a borzalmas robbanási tüzet és halljuk a mennydörgésben megnyilatkozó robbanás hangját.

Az az általános nézet, hogy a víz a tűznek ellensége, hogy ahol víz van, ott tűz nincs, szintén nem mindenben állja meg helyét. Vannak esetek, amikor a tűz és a víz egymást segítik pusztító munkájukban. Ezért a tanulsággért már sok túzóltó fizetett életével. Például ég egy ház. A házban kokszrakás volt. Az is meggyulladt és fehérizzóan világít ki a láng és füsttenger mögül. Jön egy derék, tudatlan tűzóltó és a sugárcső vizsugarát gyorsan az izzó rakásra irányítja. A következő pillanatban a leg-

LÁSZLÓ
MEDICAGO
 KALAPACCSOS DARALÓ
 ACÉL TIPUS, MINDEN
 LŐERŐHOZ

REKORD
 SZAB. DERCEŐRLŐ és KOPAKIŐRŐLŐGÉP
 Malomszükséglet
 cikkek előnyös árakon!
 KÉRJE ÁRJEGYZÉNKET

LÁSZLÓ és FIA
 MŰSZAKI és GÉPKERESKEDŐK
 BUDAPEST V. ALKOTMÁNYU.
 TELER: 11-84-31 11-77-52
 25.

félelmezbet robbanás söpri el az embert és az egész környezetet. Mi történt vajjon? A víz az izzó, 1000 foknál melegebb kokszra kerülve, azonnal alkotórészeire, hidrogénre és oxigénre bomlik fel. Disszociálódik, mint vegyi műnyelven mondják. Egyben nyomban fel is robban a képződött durranógáz, hogy hatalmas detonációval újból vizé egyesülhessen.

Egyik csodája a víznek az is, hogy bizonyos körülmények között hófoka jóval a nulla alá süllyedhet, megfagyás nélkül. Ezt gyakran láthatjuk nyugodt, mozdulatlan víznél. Még mínusz 12, sőt 16 foknál is víz marad. A legkisebb megmozdulás is elég azonban arra, hogy a folyadék egy másodperc töredéke alatt csengőhangú, üvegemény jéggé változzék.

Hasonló valami történik nyugodtan álló, vagy bizonyos mértékben idegen anyaggal szennyezett vízzel. Az ilyen vizet jóval 100 fok fölé lehet hevíteni anélkül, hogy forni kezdene, illetve gőzképződés indulna meg. Ezt a jelenséget nevezik „késleltetett forrás”-nak. Veszélyes dolog! Mert abban a pillanatban, amikor a túlhevített vizet egy rázkódás felszabadítja benuktusa alól, a gőzképződés robbanásszerűen következik be és a tartály, vagy kazán a levegőbe repül. A tapasztalat bizonyítja, hány felrobban kazán vált áldozatává ilyen ú. n. késleltetett forrásnak.

Az elmondottak azonban csak még a csodák kezdete. A víz még számtalan csodát rejt magában. Ezek nagy részét még inkább sejtjük, mint tudjuk. Ilyen egyik csoda az ú. n. nehéz víz is, amelynek vegyi jele D₂O. Azt már tudjuk, hogy van, de még nem tudjuk biztosan, vajjon megöl-e minden életet, vagy támogatja-e? Még mindig tanulmányozza a tudomány ezt az egyik legegyszerűbb anyagot, amely földünkön óriási mennyiségben van meg és minden életnek bölcsője és elmaradhatatlan szükségessége: a vizet. A tudomány szerint ismereteinknek még csak a kezdetén vagyunk...

Tárgyalások a molnáriskola ügyében

Az elmúlt napokban Schmidt Béla budapesti malomigazgató, a Magyar Molnáriskola ügyvezető elnöke felkereste dr. Karácson Jenőt, a Magyar Öskeresztény Malmok Szövetségének ügyvezető igazgatóját, hogy megbeszélje a felállítandó magyar molnáriskola ügyét. A nemes cél eléréséhez kérte a Magyar Molnáriskola nevében is a Szövetség és az ügyvezető-igazgató támogatását, mert a molnáriskola megvalósítása csak akkor látszik elérhetőnek, ha az erre irányuló törekvéseket a Szövetségi is támogatni fogja.

Ebben a nagylátosságú kérdésben rövidesen döntő fordulat bekövetkezése várható, mert a magyar malomipar érdekképviseletének jelenlegi vezetősége, ellentétben az elmúlt évtizedek nagyhangú kijelentéseivel, nem szónokolni akar, hanem dolgozni és a molnáriskolát felállítani.



SCHINDLER-FÉLE EREDETI SVÁJCI
SZITASELYEM

GARANTÁLT VÉDJEGY

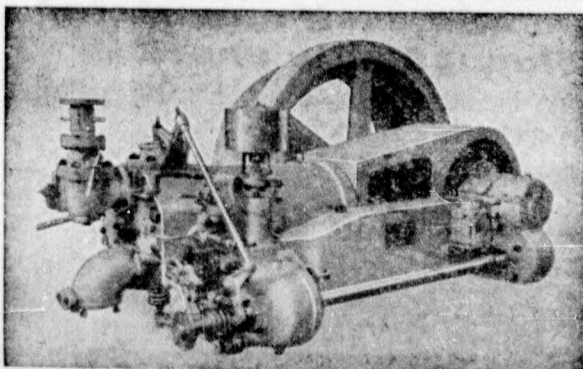
A LEGJOBB!

Mindenkor friss minőségben szállítja:

Színes szálak a széleken

KEMÉNY MANÓ

műszaki üzlete, Budapest, V., Akadémia-utca 21. szám



SZIVÓGÁZ-MÓTOROK

BARNASZÉN, FA, KUKORICA-
 CSUTKA, STB. ELTŰZELÉSÉRE

LÁNG L. GÉPGYAR R.-T.
 BUDAPEST, V.,
 VÁCI-ÚT 152. SZ. — TELEFON: 290-835.

H I R E K

A karácsonyi ünnepek alkalmából előfizetőinktől, olvasóinktól, barátainktól és külső munkatársainktól annyi jókívánságot kaptunk, hogy lehetetlenség azokat külön-külön viszoznunk. Azért ezúton mond köszönetet a jóleső megemlékezésért és kíván boldog és kellemes karácsonyi ünnepeket a

Magyar Molnár Lapja
Szerkesztősége és Kiadóhivatala.

Feljelentés a Szövetség vezetősége ellen. Bodnár László tisztelőki malomtulajdonos több oldalas feljelentést tett az ipariügyi és közellátási minisztériumokban a Szövetség négy vezetőjei tagja: dr. vitéz Miskolczy Hugó és dr. Pajor Győző országgyűlési képviselők, Csiba Győző molnárelnök, valamint dr. Karácson Jenő ügyvezető-igazgató ellen.

A feljelentésben foglaltak sürgős és soron kívüli kivizsgálását maga a Szövetség vezetősége kérte, ugyanakkor Bodnár László ellen a bűnvádi eljárást folyamatba tette.

Nem akarunk a megejtendő és a legnagyobb nyilvánosság előtt tárgyalandó vizsgálatnak elébe vágni, de annyi máris megállapítható, hogy csak a hang a Jákobé, a kéz Ézsau szőrös keze.

A MAV tarifaértekezlete. Legközelebbi tarifaértekezletét december 22-én fogja megtartani a MAV igazgatósága. Napirendre kerül olyan új anyagok díjostályaiba való sorolása, amelyek csak újonnan kerültek forgalomba. Továbbá olyan cikkek osztályozása, amelyeknek mostani díjostálya ellen az érdekelt-ség kifogást emelt.

Helyesbítés. A f. hó 6-i lapszámunkban közölt gyászírban azt írtuk, hogy Dutka Kornél Csapó János mezőeseti malombérlő após volt. Ez azonban tévedés, mert — mint értesülünk — Csapó János a megboldogultban nem apósát, hanem sógorát és üzlettársát gyászolja.

A malmok munkaidejének meghosszabbítása Bulgáriában. Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter — mint Szófiából jelentik — a malmok és még néhány más iparág munkaidejének napi két órával való meghosszabbítását engedélyezte. Ez a rendszabály azért vált szükségessé, hogy a termelés fokozása a munkaerők megfogyatkozása dacára is keresztülvihető legyen. A túlmunka az erre vonatkozó munkaszervezési határozmányok szerint díjazandó.

Ipari munkások miniszteri kiténtetése. Az ipariügyi miniszter a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara kerületében (Pest, Fejér, Nógrád, Bars-Hont vármegye) üzemben levő ipari vállalatok 50 hosszú szolgálatú, érdemes ipari alkalmazottja részére az 1942. évben fejenként 10 P jutalmat és elismerő oklevelet adományoz. Az ezek elnyerésére irányuló pályázatot legkésőbb 1942. január 20-ig kell a kamaránál előterjeszteni. A pályázaton csak olyan munkások vehetnek részt, akik kifejezetten ipari (kisipari vagy gyáripari) munkások, vagyis az ipartörvény rendelkezései alá tartozó ipartelepeken szaktávógó munkát végeznek vagy végeztek, a jelenlegi volt munkaadójuknál megszakítás nélkül legalább 25 év óta vannak, vagy legalább 25 évig voltak alkalmazásban és az 50. életévüket betöltötték. Akik akár ilyen miniszteri elismerésben, akár szolgálati érdemeik elismeréséül legfelsőbb kiténtetésben már részesültek, a pályázaton nem vehetnek részt. További részletes tájékoztatás a Kamarától (Budapest, V., Szemere-u. 6.) nyerhető.

December 15-től Zágrábban ismét kukoricakenyeret esznek. Kormányrendeletre december 15-étől kezdve Zágráb város területén ismét búza- és kukoricaliszt keverékéből készült kenyér kerül forgalomba. A kenyérben legfeljebb búza egy-séges liszt lehet, amit rozs egységesliszttel szabad pótolni hasonló arányban. Viszont a kukoricaliszt 2/3 részben burgonyaliszttel pótolható. Az előírt ke-verékben sült kenyéret frissen is szabad forga-lomba hozni.

Kenyérlisztkeverés Törökországban. A török kormány szigorú rendszabályok életbeléptetését határozta el az egyre fenyegetőbb élelmiszer-ellátási nehézségek leküzdésére. A válságos helyzetet legjobban a kenyér állandó drágulása jellemzi. El-rendelik, hogy kenyérsütéshez csak 60% búzakenyér-lisztet szabad felhasználni; 40%-ot rozs-, vagy árpa-liszttel kell pótolni. A kenyér árát újból 30%-kal eme-lik. Elhatározta továbbá a kormány az összes rizs-készletek igénybevételét is, a további árdragulást megakadályozandó. Januárra újabb rendszabályok életbeléptetését várják. Eddig Törökországban sem-miféle élelmiszeri korlátozások sem voltak.

Az argentinai kukorikaonkstruáció. Ujabb törvényes rendelkezések értelmében a kormány Ar-gentinában a tengertermés egy részét meghatározott áron átveszi a termelőktől. A 75 hektárnál nem na-gyobb tengeriföldek birtokosaitól teljes egészében, a 75-100 hektár nagyságú tengeriföldeknél 99% ere-jéig, a 100-200 hektár nagyságú földeknél 80% ere-jéig, végül a 300 hektárnál nagyobb tengeriföldek birtokosaitól 60% erejéig vásárolják meg a termést. Azoknak a területeknek természet, amelyek az argen-tinai kikötőkből több mint 700 kilométer távolságban fekszenek, a lehetőség szerint teljes egészében át-veszi az állam.

Mexiko nagyarányú búzatermelésbe kez-dett. Még eddig elő nem fordult méretekbek kez-dtek hozzá a búza meghonosításához, illetve termel-séhez Mexiko „La Laguna” kerületében. Ezt a kerü-letet a Nazas-folyó öntözi. A termelést kiszáradt és az ú. n. ajidatoriók (telepesele földmunkások) vég-zik. A „Banco de Crédito Ejidal”, Mexiko egyik leg-nagyobb pénzintézete, nevében Lizárraga Armando mérnök, az intézet igazgatója, kijelentette, hogy az ejidatorióknak minden elképzelhető eszközzel fog az intézet támogatására sietni. Kijelentette továbbá, hogy a következő termésévre eddig 71.113 hektár (kb. 165.000 magyar hold) búzavetés alá van a talaj előkészítve. A „La Laguna” kerület 1940/41. évi bú-zatermése 750.000 q-ra rúgott, 14 millió pézó érték-ben. Ebben a mennyiségben a „Comarea Lagunera” körzet 488.000 q-val szerepelt. Az intézet még 51 trak-tor, megfelelő mennyiségű ekékkel, fogatos ekék-vel, vető- és szántógépekkel, aratógépekkel, számos más gazdasági géppel és eszközzel, végül 40 eséplő-géppel és 27 motórral járul hozzá a termelés foko-zásához.

Malomközgyűlés. Margit Gözmalom Rész-vénytársaság Szabadka, 1941 december 29-én délután 5 órakor Szabadkán rendes közgyűlést tart.

Malomárverés. A tapoleai kir. járásbíróság Kaposon, a község házában, malom, kert és egyéb in-gatlanokra árverést tűzött ki 1941 december 27-én 11 órára. A kikiáltási ár 12.485 pengő.

**JÓLESIK A PIPA MERT
OROSZLÁN A SZITA**



Az OROSZLÁN védjegyű szitaselymek
magyarországi vezérképvisellete:

Roseth György

Budapest, V., Katona József-utca 27. szám
A Magyar Molnár Lapja szerkesztőségének új helyiségével szemben.

Rizstermelés — Peruban. Limából — Peru fővárosából — jelentik, hogy az 1941. évi rizstermés sok év óta az első, amely az ország belső szükségletét fedezi. A termelőterületek az előző évihez képest növekedtek, a kedvező időjárás, a kielégítő vízelátás azután megtették a többi. Az idei termést kb. 800.000 q-ra becsülik az 1940. évi 640.000 q-val szem-ben. Az országban a rizstermelés néhány év előtt még teljesen alárendelt szerepet játszott. Peru ugyanis hegyi ország. A délamerikai Andes hegy-lánc, mely az ország csendesóceáni partvidékével párhuzamosan fut, az ország területének legnagyobb részét foglalja el. A 6000 méter magasságig feltor-nyosodó hegységek hosszant elhúzódnak, magasan fekvő, száraz völgyeiben lakik a gyér lakosság. Az országnak az Amazonas folyam mellett húzódnó ré-se trópusi alföld. Hogy ebben az országban siker-ült a lakosság szükségletét ellátó rizstermelést meg-honosítani, a kitartó és céltudatos emberi munka diadalát jelenti.

Kocsikenőcsök, olajok, gép-zsírok, tovotte, kenőszappan stb.



nagybani árusítás
MINDENMŰ OLAJOK REGENERÁLÁSA

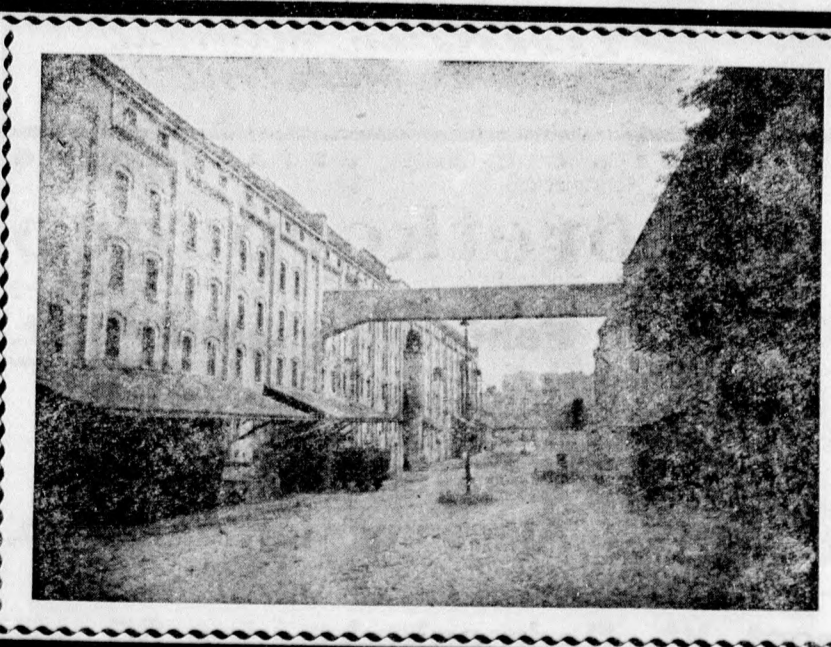
Vidékre postán utánvétellel is szállítunk!
Érdeklődésre mintát azonnal küldhetünk!

VITÉZ HUNYADI ÉS TÁRSAI
OLAJREGENERÁLÓ ÉS KERESKEDÉLMI B. T.
BUDAPEST, XIII., ORSZÁGBÍRÓ-UTCA 38.
Tel.: 291-545. Sürgőncím: OLAJIPAR, BUDAPEST.

PRINCZ TESTVÉREK
VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR RT.
SZATMÁRNÉMETHI
Gyártja: az összes
olajmalmi gépeket
modern kivitelben.

Ajánlja: a legjobban bevált,
szabadalmazott
napraforgómag hajalógépeit
többféle nagyságban.

Bámulatos kis erőszükséglet,
kevés szíjkopás.
Több száz darab működésben.
30 éves tapasztalat.
Kérjen ajánlatot!



Kendoff Antal
GÉPESZMÉRNÖK, MALOMIPARI SZAKÉRTŐ
Malomberendezési vállalata
BUDAPEST, XIII., LEHEL-ÚT 64.
TELEFONSZAM: 293-306, 131-850, 151-333.

Elvállal malomberendezéseket és malomátalakítá-sokat. Állandó nagy raktárkészletek. — Nagy malomleszerelések folyamatban úgymint: Concordia Gözmalom Budapest, Transdanubia Egyesült Gözmalmok Nagykanizsa stb.

Rendeletyszerű malmi könyvek régi árban!

Vámfeljegyzési-Vámcserekönyv szállítóbaráccsal egyesítve	4.— P
Darálási könyv (árpa, tengeri stb. darálásához)	2.— P
Gabonarakárkönyv	2.— P
Örleményraktárkönyv	2.— P
Örlési (malter) könyv	2.— P
Idegen kereskedelmi örlés könyve	2.— P
Tárolási könyv	2.— P
Örletgyűjtő könyv	2.— P

Pénztárkönyv	2.— P
Alkalmazottak nyilvántartási és szá- badságkönyve	3.20 P
Munkás- és bérjegyzékönyv	3.50 P
Zsákbarca, külön színben a gaboná- és az örleményekhez. Ára 500 darabonként csomagolva	1.— P
Tájékoztató, mely minden malomban rendeletszerűen az új gazdasági évre megújítandó. Könyvrende- lőinknek három példány díjtalan.	

Malmi munkarend, az ipartörvénynek és az új munkaügyi rendeletek- nek megfelelő tartalommal, 3 da- rab ára (kérvénymintával)	1.20 P
Munkabérhirdetmény	— .40 P
Váltsághiteles vámörlesek (vámce- rék) könyve	2.50 P

Valamennyi könyvet az állami bélyegjelző hivatal
fémzárával hitelesítve és a malomosztály alkalmas-
sági záradékával ellátva — használatra tehát telje-
sen készen — szállítjuk.

Legolcsóbb beszerzési forrás: **MAGYAR MOLNÁROK LAPJA** kiadóhivatala, Budapest, V., Katona József-utca 14

— A bulgár hadigazdálkodás újjászervezése. A bulgár kereskedelemügyi miniszternek a szobrán-
jában november végén mondott beszéde érdekesen
világít rá az ottani közellátási helyzetre. Eszerint
a mezőgazdasági termelés növelése nem sikerült
olyan mértékben, mint pl. az iparié. Erre vezethető
vissza, hogy a kenyérellátásban hiányjelenségek mut-
atkoznak. Viszont mindenki tudja, hogy Bulgáriá-
nak egymásután következő két rossz termése volt s
hogy az 1940. évi termés 25%-kal kisebb volt, mint
az 1939-i. Azt is mondotta a miniszter, hogy ellen-
kező hírek dacára az 1941. évi termés még az 1940.
évinél is gyengébb volt, ami feltűnést okozott. A
termelők nem tettek eleget a kívánt mértékben ga-
bonaszolgáltatási kötelezettségüknek s ezért a kor-
mány az általuk különböző címeken visszatartott ga-
bona 1/3 részét rekvirálta. Az ilymódon beszolgál-
tatott gabona fejében a termelők kukoricát kapnak.
Megfelelő elosztás mellett — a kormány meggyőző-
dése szerint — a begyűlt gabona elegendő lesz az
új termésig a városi és falusi lakosság élelmézésére.
Amint elegendő kukorica gyűlik be, el fogják ren-
delni a búzakenyérlisztnek kukoricaliszttel való ke-
verését. Az előző évi panaszok elkerülése végett a
kukoricát csirátlanítani fogják.

— A norvég malomipar 1939-ben. Az 1939. évi
statisztika szerint a norvég malomipar ebben az év-
ben 53.6 millió norvég korona értékű örleményt állí-
tott elő. (1938-ban 51.4, 1937-ben 49.8 millió korona.)
Ebben az összegben csak az állami gabonaüzlet ré-
szére szállított örlemények értéke foglaltatik benne,
ami bűzában és rozsbán csaknem az egész ország évi
forgalmát jelenti, minthogy ennek a két gabonának
megőrlésére az állami gabonaüzletnek monopó-
liuma van. Ezért a monopólium 1939-ben 10.4 millió
norvég korona kárpótlást fizetett a malmoknak. A
feldolgozott gabonamennyiségek a következőképpen
oszlottak meg:

	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
búza	165	173	196	195	191	193	215
rozsa	140	141	146	150	120	130	144
árpa	39	39	52	52	51	51	51
zab	55	61	72	71	81	79	80
kukorica	126	100	96	99	105	100	120

A tárgyévben a norvég malomipar átlagban
1807 munkást foglalkoztatott, míg 1938-ban 1748 és
1937-ben csak 1734 munkás kereste kenyerét az ipar-
ágban.

Mindenkit érhet baleset!

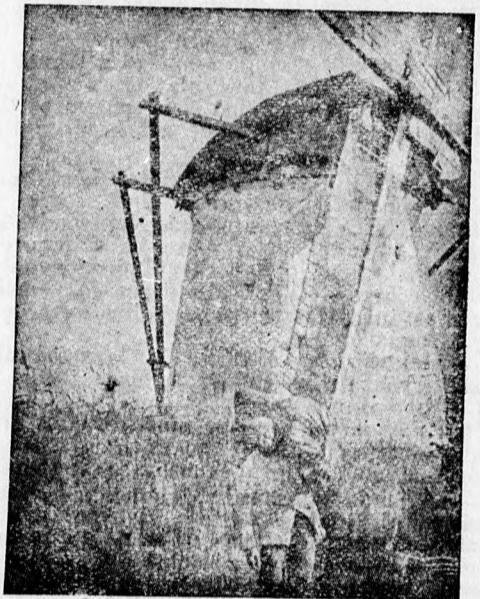
November 8-i 45. számunkban hírt adtunk
arról, hogy Meggyaszón az Almási-féle ma-
lomban a hajtósíj elkapta és a kerekek ha-
lálra zúzták *Ferde József* fiatal molnárségédet,
akinek másnap lett volna az esküvője.

Nem tudjuk, hogy az illető volt-e baleset
ellen biztosítva, de mindenesetre ez is okulás
arra, hogy mindenkit érhet baleset — bár-
mennyire vigyáz is valaki —, amit a falrag-
szok ezrei is hirdetnek. Gondoskodnunk kell te-
hát biztosítás révén úgy magunkról, mint esa-
ládunkról az ilyen baleset következtében beáll-
ható állandó rokkantság, vagy pedig halál ese-
tére. Balesetbiztosítási ügyekben mindenkinek
szívesen szolgál tanácsal és felvilágosítással
a Magyar Öskeresztény Malmok Szövetsége,
amely a Gazdák Biztosító Szövetkezetével ösz-
szeköttetést tartván fenn, a szakszerű és leg-
előnyösebb elintéztést biztosítani tudja tagjai
részére.

Szerkesztői üzenetek

Szilágyság. (A munkabér helyes kiszámítása). Az
Ön esetében nem lehet alkalmazni a hivatkozott
munkabér-kiszámítást. Előkészítő munka után ugyan-
is jár az órabér a munkatöbbletért, de nem jár a
százalékos túlmunka-pótlék. A malomszemélyzetet
naponta egy órán át, a gépházi személyzetet napi két
órán át szabad előkészítőmunkával foglalkoztatni.
Egyedüli kikötés: az előkészítő munka alatt a ma-
lom termelőmunkával nem foglalkozhatik. A 15
százalékos drágasági pótlék azonban úgy a heti alap-
bér, mint a többletmunkaért járó órabér, valamint
a túlmunka-pótlék után is jár. Pl. A gépkezelő heti
67 órán át dolgozott. Ebben az esetben jár neki a
hetibére 48 órai munka fejében. Jár továbbá napi
kétórás előkészítőmunkaért 12 órai rendes, százalé-
mentes órabér (a hetibér 1/48 része). Ez összesen 60
óra. Az ezen felül teljesített 7 órai munka fejében
jár neki hetórás órabér, 50% túlmunkadíj-pótlékkal,
mert heti munkaideje a 60 órát meghaladta. Az ilyen
módon kiszámítandó összeghez még a 15%-os drága-
sági pótlék is hozzáadandó. Ha azonban a malmi al-
kalmazott p. o. heti 62 órát dolgozott és ebből napi
egy órájával számítva 6 óra volt az előkészítőmunka,
akkor a bérelszámolás a következőképpen ejtendő
meg: teljes hetibér, hatórás előkészítőmunkaért 6
órának rendes óradíja; további hatórás munkatöb-
letért — miután ez a két óra már heti 60 órán felül
van — a rendes órabér és 50% túlmunkadíj. Az egész
összeghez még azonkívül 15%-os drágasági pótlék.

K. M. molnármester. A hivatalos lisztjellegmin-
tával való összehasonlítás a szokott módon szárazon,
vagy esetleg pekárpóba útján történik. Más mód-
szer nem is áll az ellenőrzés rendelkezésére. Kivéve,
ha a kifogásolt lisztet a Gabona- és Lisztikísérleti
Intézethez küldi fel. Az természetes, hogy a pekárpó-
ba eredménye nem megbízható. Némcsak azért
nem, mert a színek meglátása, az árnyalatok érzé-
kelése teljesen egyéni és még az egyénnél is a kü-
lönléte pillanatnyi behatásuktól függő, hanem azért
sem, mert a színképződést is számos tényező befo-
lyásolja. Ezek közül a fontosabbak: az összehason-
lításra kerülő lisztek különböző víztartalma. A ma-
gasabb víztartalmú liszt ugyanis a vízbemártás al-
kalmával gyorsabban szívja fel a vizet, mint a szá-
razabb s ezért máris sötétebbnek látszik. Ezt csak
úgy lehetne elkerülni, ha a vizsgálandó lisztek
egyenlő nedvességtartalomra hoznák, ami már csak
laboratóriumban lehetséges. A másik fontos befolyá-
soló körülmény a lisztek fogóssága. Mentől fogóssabb
egy liszt, annál könnyebben hatol bele a víz és így
annál sötétebbnek tűnik fel.



Eredeti KREFELDI hernyóselyem
szitaszövetek
Magyarországon is kaphatók.
Szavatoltan elsőrangú minőség. Meglepően olcsó árak.

Vezérképviselőt:

HOFER MŰSZAKI OLAJ ÉS VILLAGOSSÁGI KFT.
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 55. SZ.
Telefon: 228-289

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

Dr. Karácson Jenő.

Merkantil-nyomda (Felelős vezető: Horváth Ferenc)
Budapest, VIII., Vajda Hunyad-utca 48.

Fizessen elő a szaklapra!



KENTAUR

gumitextil hajtósíj

A MALOMBAN IS
xavartalan munkát
biztosít!

EREDETISVÁJCI
SZITASSELYEM



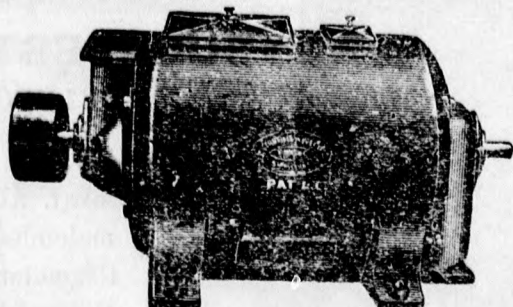
ALBERT WYDLER (Zürich) Márka

szavatol tartósságáért és a legnagyobb szítáló-
képességéért. Azonnali szállítás friss gyárló áruból.

Képviselet: **KOZMA SÁNDOR**, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35. sz.

SCHNEIDER, JAQUET & CIE A.G. SRTASSBOURG
konstrukciója

PAT L.-C- töretkorpogép



Fehébb és több liszt.

Könnyű meghajtás.

Egyszerű beépítés.

Alacsony fordulatszám.